

Maturitná skúška 2014

Správa

**o výsledkoch externej časti a písomnej formy
internej časti maturitnej skúšky**

z ruského jazyka úroveň B2

Mgr. Veronika Knapcová, PhD.

Ing. Jana Kostolanská, PhD.

Bratislava 2014

Obsah

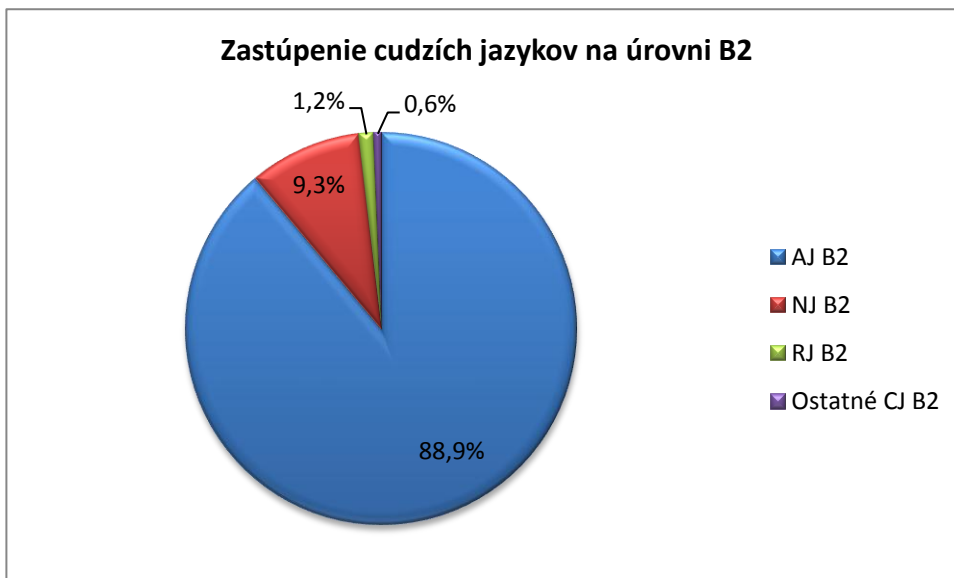
POUŽITÉ SKRATKY A POJMY	3
ÚVOD	4
1 CHARAKTERISTIKA TESTU EČ MS Z RUSKÉHO JAZYKA ÚROVEŇ B2.....	6
2 VÝSLEDKY TESTU EČ MS Z RUSKÉHO JAZYKA ÚROVEŇ B2.....	9
Všeobecné výsledky	9
Rozdiely vo výsledkoch podľa druhu školy	11
Rozdiely vo výsledkoch podľa kraja	11
Rozdiely vo výsledkoch podľa zriaďovateľa	12
Rozdiely vo výsledkoch podľa pohlavia	13
Rozdiely vo výsledkoch podľa známky	14
Rozdiely vo výsledkoch podľa dĺžky štúdia	15
Rozdiely vo výsledkoch podľa hlavného odboru štúdia a budúceho dosiahnutého vzdelania.....	15
Rozdelenie žiakov s úspešnosťou menšou alebo rovnou 33 %	15
Prepojenie úspešnosti a percentilu	15
Úspešnosť podľa jednotlivých zručností	17
3 INTERPRETÁCIA VÝSLEDKOV TESTU EČ MS Z RJ ÚROVEŇ B2.....	21
Charakteristiky položiek	22
Obťažnosť položky	22
Citlivosť – diskriminačná sila položky.....	24
Distribúcia úspešnosti a citlivosť	24
Neriešenosť.....	24
Medzipoložková korelácia – korelácia položky so zvyškom testu	24
Analýza položiek testu EČ MS z RJ úroveň B2, 2014.....	28
1. časť: Počúvanie s porozumením – obsahová analýza položiek.....	29
2. časť: Gramatika a lexika – obsahová analýza položiek	32
3. časť: Čítanie s porozumením – obsahová analýza položiek.....	35
4 VYHODNOTENIE PFIČ MS Z RUSKÉHO JAZYKA ÚROVEŇ B2.....	40
ZÁVER A ODPORÚČANIA DO PRAXE.....	44
LITERATÚRA.....	46

Použité skratky a pojmy

NÚCEM	Národný ústav certifikovaných meraní vzdelávania
MS	maturitná skúška
RJ	ruský jazyk
EČ	externá časť (maturitnej skúšky)
IČ	interná časť (maturitnej skúšky)
PFIČ	písomná forma internej časti
ÚFIČ	ústna forma internej časti
SERR	Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky vydaný Radou Európy
SOŠ	stredná odborná škola
GYM	gymnázium
BA	Bratislavský (kraj)
BB	Banskobystrický (kraj)
KE	Košický (kraj)
NR	Nitriansky (kraj)
PO	Prešovský (kraj)
TN	Trenčiansky (kraj)
TT	Trnavský (kraj)
ZA	Žilinský (kraj)
P	percentuálny podiel žiakov
N	veľkosť štatistického súboru, počet žiakov
np	národný priemer
RJB2	označenie testu z ruského jazyka úroveň B2
Sig.	signifikancia, štatistická významnosť
P.Bis.	Point Biserial, parameter medzipoložkovej korelácie
r	korelačný koeficient, koeficient vecnej signifikancie
položka (testová)	příklad, úloha, otázka v teste určená na riešenie a hodnotená (0, 1) v hrubom skóre

Úvod

Dňa 19. marca 2014 sa konala externá časť maturitnej skúšky (EČ MS) a písomná forma internej časti maturitnej skúšky (PFIČ MS) z ruského jazyka (RJ) úroveň B2. Test z RJ úroveň B2 riešilo 195 gymnazistov z 29 škôl, čo predstavuje 1,2 % všetkých maturantov maturujúcich z cudzích jazykov na úrovni B2.

Obr. 1 Zastúpenie cudzích jazykov na MS úroveň B2

Priemerná úspešnosť žiakov v teste bola 47,0 %. Celkovo žiaci najlepšie zvládli časť počúvanie s porozumením (56,3 %), následne gramatiky a lexiky (46,7 %) a najnižšiu úspešnosť dosiahli v časti čítanie s porozumením (38,1 %). Úspešnosť viac ako 33 % v teste úrovne B2 nedosiahlo 53 žiakov, čo je 27,2 % maturantov z ruského jazyka na tejto úrovni.

Na základe platnej legislatívy všetci žiaci gymnázií maturovali z povinného cudzieho jazyka na úrovni B2. Žiaci SOŠ a konzervatórií si úroveň maturity z povinného cudzieho jazyka mohli vybrať medzi úrovňou B1 alebo B2.

V zmysle vyhlášky Ministerstva školstva Slovenskej republiky č. 319/2008 Z. z. o uznávaní náhrady maturitnej skúšky z cudzieho jazyka v znení neskorších predpisov mohla byť žiakom, ktorí získali jazykový certifikát vybranej inštitúcie, uznaná náhrada maturitnej skúšky.

Na základe platného znenia vyhlášky Ministerstva školstva Slovenskej republiky č. 318/2008 Z. z. o ukončovaní štúdia na stredných školách platí od školského roku 2012/2013 nasledovné hodnotenie úspešného zvládnutia maturitnej skúšky. Žiak úspešne vykoná maturitnú skúšku z predmetu, ktorý má EČ MS a PFIČ MS, ak jeho hodnotenie z ústnej formy internej časti maturitnej skúšky:

- a) nie je horšie ako stupeň prospechu 3 – dobrý a v písomnej forme internej časti maturitnej skúšky získa viac ako 25 % z celkového počtu bodov, alebo v externej časti získa viac ako 33 % z celkového počtu bodov, alebo

- b) je stupeň prospechu 4 – dostatočný a v písomnej forme internej časti maturitnej skúšky získa viac ako 25 % z celkového počtu bodov a súčasne v externej časti získa viac ako 33 % z celkového počtu bodov.

Cieľom EČ MS a PFIČ MS je overiť a zhodnotiť tie vedomosti a zručnosti maturantov, ktoré nie je možné overiť v dostatočnej miere v ústnej forme internej časti maturitnej skúšky (ÚFIČ MS). Vysoká objektivita a validita skúšky zaručuje porovnateľné výsledky žiakov z celého Slovenska.

Cieľom našej správy je vyhodnotiť a zdokladovať korektnosť a exaktnosť maturitnej skúšky a spracovania jej výsledkov.

V prvej časti správy *Charakteristika testu EČ MS z ruského jazyka úroveň B2* charakterizujeme štruktúru testu, typy úloh a spôsob administrácie testu.

V druhej kapitole *Výsledky testu EČ MS z ruského jazyka úroveň B2* sa zameriavame na celkovú úspešnosť testu, úspešnosť podľa druhu škôl, podľa krajov, zriaďovateľa, pohlavia a známky. Tieto interpretácie sú doplnené o rozdiely vo výsledkoch podľa odboru vzdelania, podľa budúceho dosiahnutého vzdelania testovanými žiakmi. Uvádzame informácie o počte žiakov, ktorí v teste nedosiahli úspešnosť nad 33 %. V neposlednom rade poskytujeme prehľad prepojenia dosiahnutých percentuálnych úspešností a percentilu a charakterizujeme úspešnosť v jednotlivých častiach testu.

Tretia časť *Interpretácia výsledkov testu EČ MS z RJ úroveň B2* ponúka informácie o psychometrických charakteristikách testu, ktoré nám slúžia na vyhodnotenie kvality testu a odhalenie kritických položiek. Zameriavame sa aj na analýzu možných príčin niektorých javov, ktoré sa potvrdili na základe štatistického spracovania výsledkov. V tejto časti taktiež navrhujeme možné postupy, ktoré môžu pomôcť k skvalitneniu vyučovacieho procesu na hodinách ruského jazyka, a preto by mohli byť vhodnou inšpiráciou pre učiteľov na stredných školách.

V štvrtej kapitole sa venujeme vyhodnoteniu PFIČ MS z ruského jazyka úroveň B2 a prezentujeme jej výsledky v súvislosti s porovnaním priemerných úspešností v jednotlivých častiach podľa platných kritérií hodnotenia pre šk. rok 2013/ 2014.

V Závere sumarizujeme štatistické zistenia smerované k hodnoteniu výkonov populačného ročníka a k overeniu meracieho nástroja, identifikujeme prípadné nedostatky v záujme budúceho skvalitnenia tvorby testov a v neposlednom rade podávame odporúčania do praxe. Informácie, ktoré správa prináša, sú určené tvorcom testov, didaktikom jednotlivých predmetov, učiteľom a kompetentným pracovníkom v problematike hodnotenia výsledkov vzdelávania.

Variant vyhodnoteného testu (8523) a *Kľúč správnych odpovedí* sú zverejnené na www.nucem.sk.

1 Charakteristika testu EČ MS z ruského jazyka úroveň B2

Test externej časti maturitnej skúšky z ruského jazyka úroveň B2 trvá 120 minút a obsahuje 80 úloh, pričom každá správna odpoveď sa hodnotí celočíselne 1 bodom.

Obsahom a úrovňou náročnosti zodpovedá maturitný test úrovne B2 komunikačnej úrovni B2 Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky (SEERR) vydaného Radou Európy a je určený všetkým maturantom gymnázií, ktorí sa pripravujú na maturitnú skúšku z povinného cudzieho jazyka a maturantom stredných odborných škôl a konzervatórií, ktorí sa pripravujú na maturitnú skúšku z cudzieho jazyka a počas svojho štúdia dosiahli úroveň B2.

Test rešpektuje obsah zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vyhlášky (č. 318/2008 Z. z. o ukončovaní štúdia na stredných školách v znení neskorších predpisov.

Obsah testu vychádza z *Cieľových požiadaviek na vedomosti a zručnosti maturantov z príslušných cudzích jazykov pre úroveň B2* z roku 2012 (ŠPÚ, Bratislava 2012), schválených Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky s platnosťou od 1. 9. 2013, zverejnených na stránke Štátneho pedagogického ústavu <http://www.statpedu.sk/sk/Cielove-poziadavky-na-maturitne-skusky/Platne-od-sk-r-2013-2014.alej> a zodpovedá tiež cieľovým požiadavkám na vedomosti a zručnosti maturantov z príslušných cudzích jazykov z roku 2008 (ŠPÚ, Bratislava 2008).

Cieľom testu je preveriť jazykové kompetencie žiaka v nižšie uvedených častiach testu. Test obsahuje úlohy s výberom odpovede (46) a úlohy s krátkou odpoveďou (34). Pokyny k úlohám sú v danom cudzom jazyku, v našom prípade v ruštine.

Test pozostáva z troch častí:

- *Počúvanie s porozumením,*
- *Gramatika a lexika,*
- *Čítanie s porozumením.*

V časti *Počúvanie s porozumením*, ktorá obsahuje tri ukážky (tri nahrávky rôznej dĺžky), sa nachádza 13 úloh s výberom odpovede a 7 úloh s krátkou odpoveďou. V tejto časti majú žiaci preukázať, ako porozumeli informáciám v hovorenom prejave v ruskom jazyku. V rámci tejto časti testu sa preveruje najmä: celkové porozumenie textu, porozumenie hlavnej myšlienke, podstatným informáciám, špecifickým a dôležitým detailom, porozumenie a pochopenie vzťahov, názorov, pocitov, nálad, postojov, zámerov, rozoznanie komunikatívnej funkcie výpovedí.

Na riešenie tejto časti testu majú žiaci približne 30 minút. Žiak si vypočuje každý text dvakrát. Na prečítanie každej úlohy má žiak dve minúty. Na dokončenie práce na úlohách v rámci jednej nahrávky má žiak 30 sekúnd (úroveň B2).

Texty na počúvanie sú nahovorené hovoriacimi, pre ktorých je daný cudzí jazyk rodným jazykom a/alebo pracovným jazykom, ktorý zvládli na pokročilej úrovni (C1, C2 SERR), používajú medzinárodne akceptované varianty štandardnej výslovnosti, nehovoria miestnym dialektom, výslovnosť majú zreteľnú a tempo reči primerané. V textoch nie sú slangové, špecifické a málo frekvencované technické výrazy, nahrávka je bez sprievodných rušivých zvukov. Nahrávky zodpovedajú ústnemu jazykovému prejavu, tematicky sú blízke cieľovej skupine – programy so súčasnou problematikou, rozhlasové a televízne upútavky, správy, príbehy, spoločenský styk, inštrukcie, odkazy, reklamné texty, prednášky. Texty nahrávok teda obsahujú akékoľvek všeobecné témy, ktoré sú v rozsahu vedomostí a skúseností žiakov a sú v súlade s cieľovými požiadavkami a vzdelávacími štandardmi z ruského jazyka. V nahrávkach sú zastúpené texty monologického (napr. rozprávanie, rozhlasové správy) aj dialogického charakteru (dialógy, konverzácia viacerých účastníkov – rozhovor, diskusia, interview).

V rámci tejto časti testu majú žiaci riešiť úlohy, ako je určenie správnosti či nesprávosti výpovede, výber z viacerých možností, priradovanie či doplňovanie. Každá položka v rámci počúvania s porozumením má hodnotu jedného bodu, spolu sa dá získať 20 bodov. V tejto časti testu sa nehodnotia pravopisné chyby, ale zohľadňuje sa obsahová správnosť odpovede.

V časti *Gramatika a lexika*, ktorá pozostáva z troch textov, sa nachádza 20 úloh s výberom odpovede a 20 úloh s krátkou odpoveďou. Odporúčaný čas na riešenie tejto časti testu je 45 minút. Texty obsahujú všeobecné témy, s ktorými sa žiaci stretávajú v každodennom živote (diskusie, polemické články, reportáže, opisy, rozprávania, príbehy, populárno-náučné texty a ich zdrojmi sú denníky, časopisy, beletria, reklamné texty, brožúry, internet, atď.), ktoré sú v rozsahu vedomostí a skúseností žiakov a sú v súlade s cieľovými požiadavkami ruského jazyka a vzdelávacími štandardmi. Texty v tejto časti testu môžeme teda charakterizovať ako autentické, didakticky upravené pre danú úroveň alebo účelovo zostavené texty na primeranej úrovni náročnosti. Jazykové štruktúry a slovná zásoba v týchto textoch zodpovedajú danej úrovni (B2 SERR). Rozsah všetkých textov spolu pre úroveň B2 je približne 800 – 1000 slov.

V tejto časti sa testujú znalosti gramatických štruktúr a slovnej zásoby v rozsahu cieľových požiadaviek daného cudzieho jazyka a ich správne použitie v kontexte. Cieľom je tiež preveriť, či je žiak schopný vhodne a správne doplniť do textu chýbajúce slovo, použiť správnu gramatickú konštrukciu v kontexte či už na základe výberu z viacerých možností, alebo prostredníctvom uplatnenia produktívneho ovládania gramatiky a lexiky v súlade s komunikačnou úrovňou B2. Každá položka má hodnotu jedného bodu, spolu sa dá získať

40 bodov. Pri oprave sa vychádza z Kľúča správnych odpovedí. Pravopisné a gramatické chyby v tejto časti testu nie sú prípustné.

Časť *Čítanie s porozumením* obsahuje tri textové ukážky rôznej dĺžky a náročnosti. Rozsah všetkých textov spolu je približne 1000 – 1100 slov a pozostáva z 13 úloh s výberom odpovede a zo 7 úloh s krátkou odpoveďou. Odporúčaný čas na riešenie tejto časti testu je 45 minút. Texty sú prevzaté z autentických materiálov, texty sú tiež didakticky upravované. Texty nie sú zamerané len na problematiku každodenného života, ale využívané sú aj populárno-náučné texty, neobsahujú však odbornú vedeckú terminológiu (môže ísť o oznamy, opisy, rozhovory, súkromné aj úradné listy, inzeráty, ukážky zo súčasnej literatúry, novinové články, články z časopisov, kde zdrojom sú prevažne letáky, brožúrky, príručky, noviny, časopisy, internet a beletria). Témy vyberané do textov sú v súlade s cieľovými požiadavkami daného cudzieho jazyka a vzdelávacími štandardmi. Texty neobsahujú slangové výrazy a dialektizmy, texty však obsahujú aj určité percento neznámej slovnej zásoby (overenie, či žiak dokáže odhadnúť význam neznámej slovnej zásoby z kontextu). Texty môžu byť doplnené vizuálnym materiálom (diagramy, tabuľky, obrázky). Každá položka má hodnotu jedného bodu, spolu sa dá získať 20 bodov.

Cieľom tejto časti je zistiť, ako žiaci porozumeli obsahu textu, či pochopili jeho hlavné myšlienky, základné súvislosti a vyriešili úlohy doplňovacieho typu, úlohy na určenie správnosti alebo nesprávosti výpovede, či úlohy zamerané na priradovanie, ktoré si vyžadujú okrem iného aj prácu s logickou štruktúrou textu. Cieľom je teda preveriť schopnosť žiaka presne a efektívne čítať rôzne texty v ruskom jazyku, porozumieť im a získať z nich informácie potrebné na splnenie úloh. Preveruje sa globálne porozumenie, selektívne porozumenie, detailné porozumenie textu, odhad neznámych slov z kontextu, pochopenie logickej štruktúry textu, rozpoznanie komunikatívnej funkcie výpovedí.

Pre účely EŠ MS z ruského jazyka úroveň B2 boli vytvorené dva varianty testov, ktoré sa líšili poradím úloh, resp. pri úlohách s výberom odpovede poradím alternatív odpovede.

Žiaci svoje odpovede nepíšu priamo do testových zošitov, ale do samoprepisovacích odpoveďových hárkov (OH). Kópie OH overí žiak podpisom, originály podpíšu po vyhodnotení obidvaja hodnotitelia a predseda predmetovej maturitnej komisie. Oddelené kópie bez zásahu hodnotiteľov a predsedu predmetovej maturitnej komisie sú archivované v školách.

Hodnotenie úloh s krátkou odpoveďou vykonávajú hodnotitelia pod externým dozorom podľa *Kľúča správnych odpovedí* a centrálne vypracovaných pokynov k hodnoteniu. Originály odpoveďových hárkov sú následne zaslané na centrálnu spracovateľňu, potom skenované a automaticky vyhodnocované a postúpené na štatistické spracovanie v SPSS softvéri.

2 Výsledky testu EČ MS z ruského jazyka úroveň B2

Všeobecné výsledky

Štatistické hodnoty v tabuľke 1 reprezentujú psychometrické charakteristiky testu, ktoré nám dávajú podklad k interpretácii vlastností testu.

Úspešnosť žiaka v časti testu je definovaná ako percentuálny podiel bodov za položky príslušnej časti testu, na ktoré žiak odpovedal správne z celkového počtu bodov, ktoré mohol v tejto časti testu získať. Celková úspešnosť sa počíta ako aritmetický priemer úspešností jednotlivých častí testu. Hodnota *Maximum* uvádza maximálnu hodnotu úspešnosti, ktorá bola dosiahnutá, a hodnota *Minimum* minimálnu hodnotu úspešnosti, teda najnižší počet percent, ktorý dosiahol niektorý z testovaných žiakov. V teste EČ MS 2014 z ruského jazyka bolo dosiahnuté maximum 91,7 % (dosiahol ho 1 žiak) a minimum 11,7 % (rovnako 1 žiak). Aritmetický priemer úspešností všetkých žiakov riešiacich test je priemerná úspešnosť (národný priemer).

Štandardná odchýlka (18,5) vyjadruje mieru rozptýlenia úspešnosti žiakov od aritmetického priemeru, zjednodušene je to priemer nameraných odchýlok od aritmetického priemeru.

Štandardná chyba priemernej úspešnosti určuje presnosť vypočítania priemernej úspešnosti. Čím je hodnota štandardnej chyby priemernej úspešnosti menšia, tým presnejšie charakterizuje priemer testovanú populáciu. V teste EČ MS 2014 z ruského jazyka úroveň B2 má hodnotu 1,3.

Cronbachovo alfa je koeficient reliability testu. Reliabilita testu (spoľahlivosť merania) určuje, do akej miery sa podarilo v teste vylúčiť vplyv náhodnosti, či by testovaní žiaci dosiahli rovnaké alebo podobné výsledky pri opakovanom testovaní podobnými úlohami. Spoľahlivosť merania sa vyjadruje hodnotami 0 až 1. Čím je hodnota bližšia k 1, tým je hodnota spoľahlivosti merania testom lepšia. Hodnota reliability v teste z ruského jazyka úroveň B2 bola $\alpha = 0,928$, čo predstavuje vysokú spoľahlivosť merania.

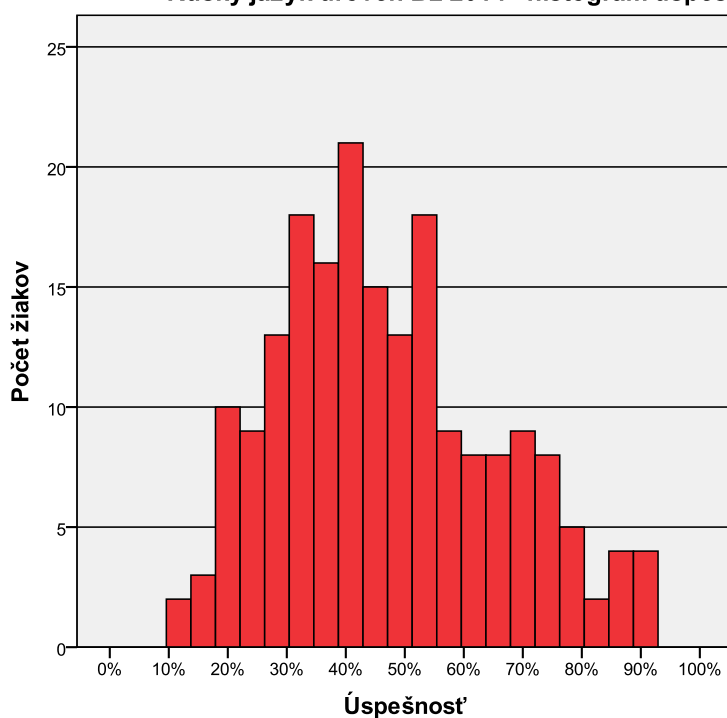
Čím je hodnota *štandardnej chyby merania* pre úspešnosť menšia, tým presnejšie je určený bodový odhad individuálneho výsledku žiaka.

Tab. 1 Výsledné psychometrické charakteristiky testu – ruský jazyk B2 2014

Ruský jazyk úroveň B2 2014 - psychometrické charakteristiky testu

	Časť			
	Počúvanie	Gramatika	Čítanie	Spolu
	Priemer	Priemer	Priemer	Priemer
Počet testovaných žiakov	195	195	195	195
Maximum	100,0	90,0	95,0	91,7
Minimum	10,0	10,0	,0	11,7
Priemer	56,3	46,7	38,1	47,0
Štandardná odchýlka	19,6	18,2	25,3	18,5
Štandardná chyba priemernej úspešnosti	1,4	1,3	1,8	1,3
Cronbachovo alfa	,776	,875	,877	,928
Štandardná chyba merania pre úspešnosť	9,3	6,4	8,9	5,0

Ruský jazyk úroveň B2 2014 - histogram úspešnosti

Obr. 2 Výsledný histogram úspešnosti

Na obrázku 2 vidíme relatívne rovnomerné rozloženie priemerných úspešností žiakov, pričom je zreteľné, že s pribúdajúcim počtom dosiahnutých bodov (v percentách) počet žiakov klesá. Na základe histogramu možno konštatovať, že test bol pre testovanú populáciu mierne náročnejší.

Rozdiely vo výsledkoch podľa druhu školy

Vzhľadom na legislatívu platnú v roku 2014, ktorá stanovuje podmienku, že všetci žiaci gymnázií maturujú z povinného cudzieho jazyka na úrovni B2 a len žiaci SOŠ a konzervatórií si úroveň maturity z povinného cudzieho jazyka môžu vybrať medzi úrovňou B1 alebo B2, test úrovne B2 písali len žiaci gymnázií. Z daného dôvodu je porovnávanie jednotlivých skupín žiakov podľa druhu školy s národným priemerom a medzi sebou irelevantné.

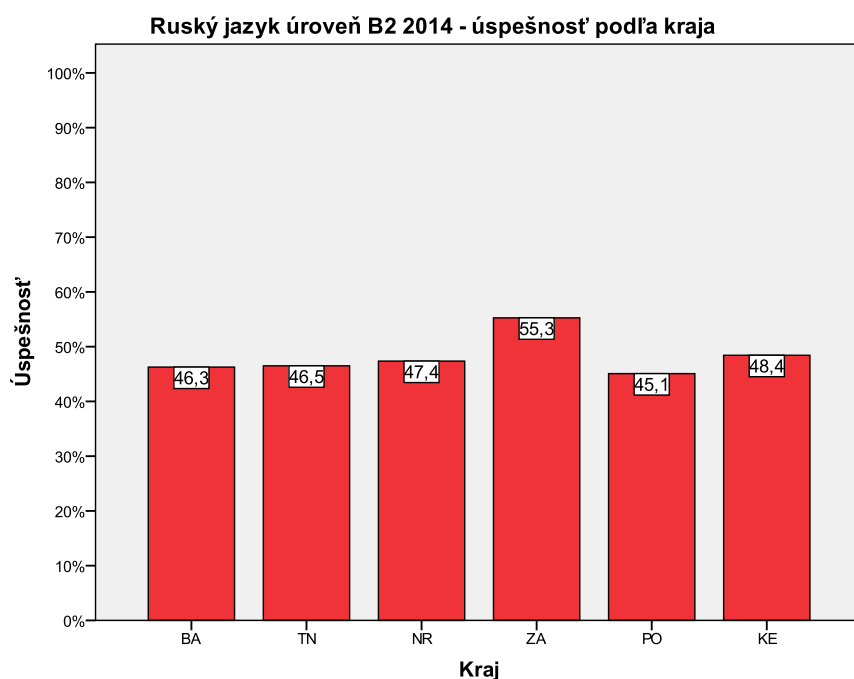
Rozdiely vo výsledkoch podľa kraja

Najvyššiu úspešnosť z ruského jazyka, úroveň B2, dosiahli žiaci Žilinského kraja (55,3 %) a najnižšiu žiaci Prešovského kraja (45,1 %), pričom však nesmieme prehliadnuť rozdiely medzi kraji v počtoch testovaných žiakov. Kým napríklad v Prešovskom kraji EČ MS písalo 74 žiakov, v Trenčianskom iba 5 a v Nitrianskom iba 6. V Banskobystrickom kraji sme nemali žiadnych žiakov, ktorí by písali test z RJ úrovne B2. Rozdiely v úspešnosti podľa krajov znázorňuje obrázok 3 a tabuľka 2.

Tab. 2 Úspešnosť podľa kraja v porovnaní s národným priemerom

Národný priemer 47,0 %							
Kraj	BA	TN	NR	ZA	BB	PO	KE
priemer (%)	46,3	46,5	47,4	55,3	-	45,1	48,4

Žiaci Žilinského kraja síce dosiahli vyššiu úspešnosť v porovnaní s národným priemerom, avšak pre ich nízky počet nebudeme rozdiel interpretovať. Medzi kraji, v ktorých písalo test EČ aspoň 20 žiakov, neboli v úspešnosti žiakov zistené vecne významné rozdiely.

Obr. 3 Úspešnosť podľa kraja

Štatistická významnosť (signifikancia) určuje mieru zhody alebo rozdielnosti dvoch porovnávaných skupín súboru, napríklad priemerných úspešností. Keďže štatistická významnosť sa preukáže už pri malých rozdieloch medzi úspešnosťami skupín, pre potreby pedagogických výskumov je vhodnejšia *vecná významnosť (signifikancia)* rozdielov priemerných úspešností (r), ktorá aj pri veľkých súboroch zohľadňuje počet žiakov v jednotlivých porovnávaných skupinách. Škála absolútnej hodnoty koeficientu vecnej signifikancie sa pohybuje v rozpätí od 0 až 1. Čím je hodnota signifikancie bližšie k 1, tým sa zvyšuje sila významnosti, signifikancie rozdielu meraných hodnôt. Mieru zhody alebo rozdielnosti porovnávaných skupín podľa vecnej významnosti vyjadruje stupnica v nasledujúcej tabuľke. Pre účely našej správy považujeme za vecne významné len tie hodnoty, ktoré dosiahli aspoň miernu mieru vecnej významnosti (od 0,21).

Tab. 3 Klasifikácia miery vecnej významnosti

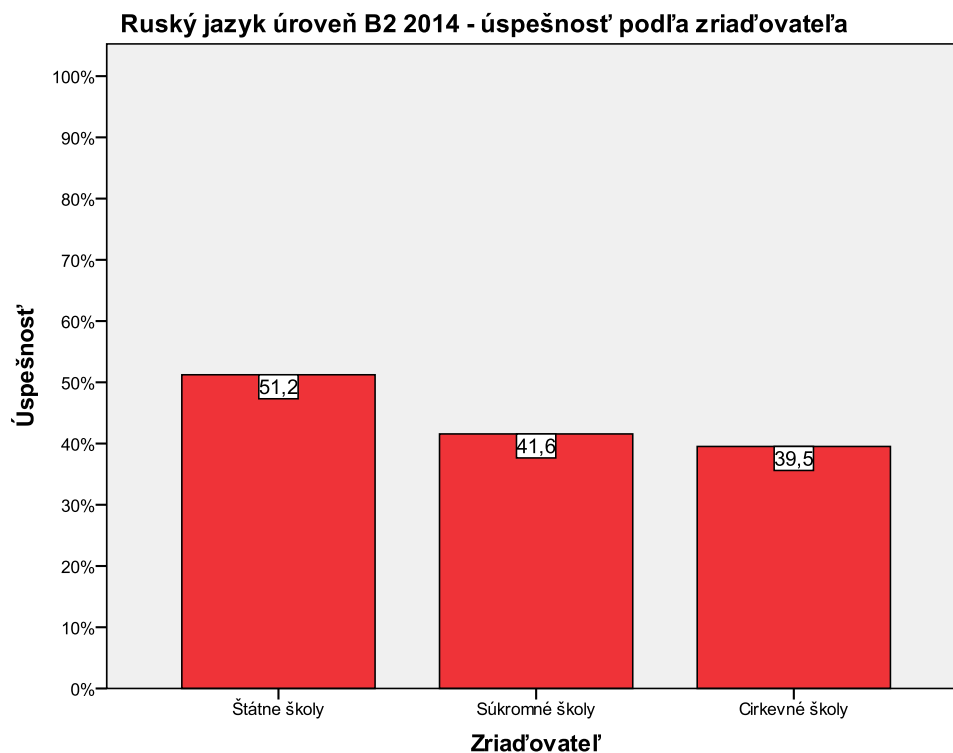
Hodnota vecnej významnosti r	Miera významnosti
0,00 – 0,20	žiadna
0,21 – 0,30	mierna
0,31 – 0,50	stredná
0,51 – 1,00	silná, veľmi silná až úplná

Rozdiely vo výsledkoch podľa zriaďovateľa

Ako vidno z obr. 4, najlepšie výsledky dosiahli žiaci štátnych škôl (51,2 %), žiaci súkromných škôl dosiahli priemernú úspešnosť 41,6 % a najnižšiu úspešnosť sme zaznamenali v prípade cirkevných škôl (39,5 %), avšak žiaci cirkevných gymnázií predstavujú iba 7,2 % celej vzorky, preto ich výsledky s výsledkami žiakmi ostatných gymnázií neporovnávame. Rozdiel medzi priemernou úspešnosťou štátnych a súkromných škôl bol významný na úrovni miernej vecnej signifikancie. Tabuľka 4 uvádza aj hodnoty vecnej signifikancie porovnávajúc výsledky škôl podľa zriaďovateľa s národným priemerom. Žiaci súkromných škôl dosiahli nižšiu úspešnosť oproti národnému priemeru na miernej úrovni vecnej signifikancie. Žiaci štátnych škôl boli mierne vecne úspešnejší ako národný priemer.

Tab. 4 Úspešnosť podľa zriaďovateľa v porovnaní s národným priemerom

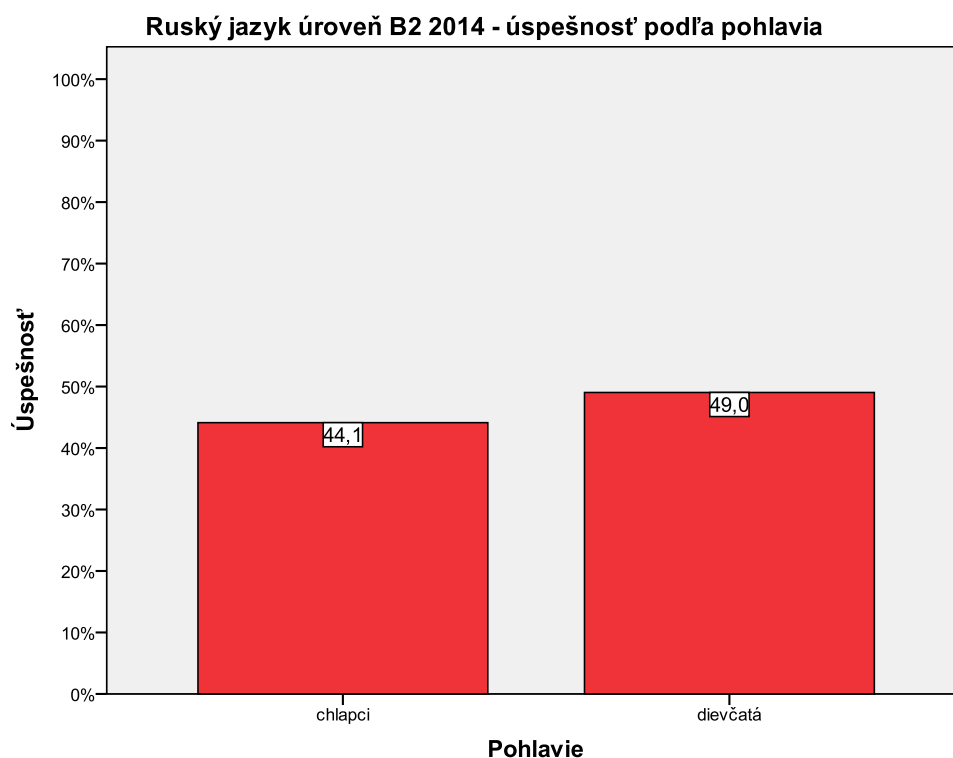
Národný priemer 47,0 %					
	Zriaďovateľ	t	df	Štat. sig.	Vec. sig.
1	Štátne školy	2,738	112	,007	,250
2	Súkromné školy	-2,129	67	,037	,252
3	Cirkevné školy	-2,574	13	,023	,581

Obr. 4 Úspešnosť podľa zriaďovateľa

Rozdiely vo výsledkoch podľa pohlavia

Dievčatá boli v teste úspešnejšie, avšak rozdiel oproti chlapcom nebol vecne významný. Rozdiely oproti národnému priemeru rovnako neboli vecne významné.

Obr. 5 Úspešnosť podľa pohlavia

Tab. 5 Porovnanie priemernej úspešnosti podľa pohlavia s národným priemerom

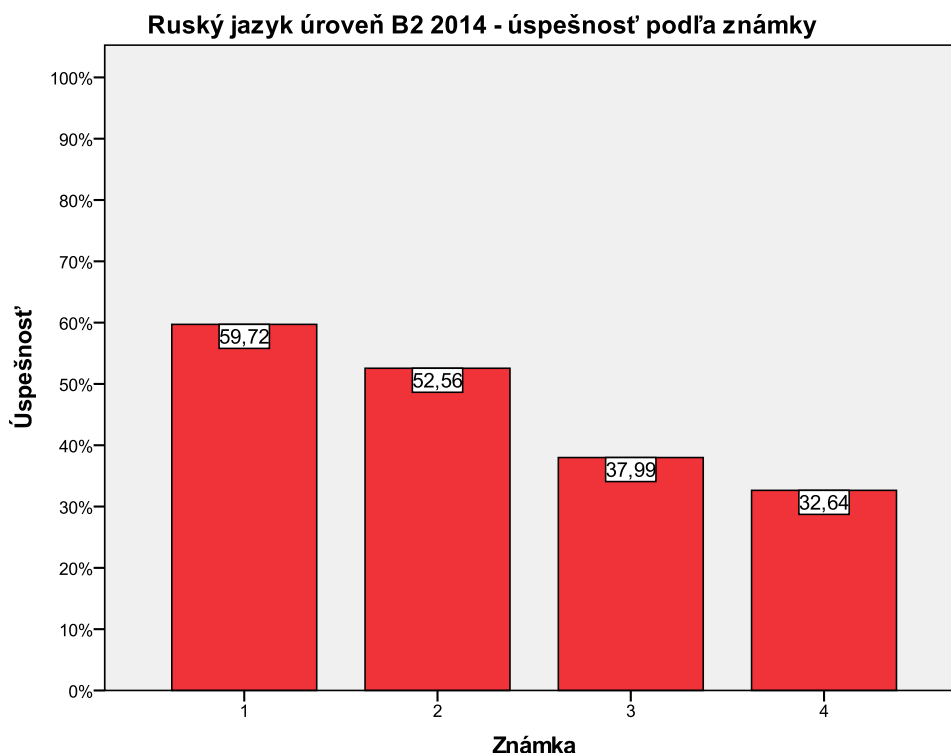
Národný priemer 47,0 %					
	Pohlavie	t	df	Štat. sig.	Vec. sig.
1	chlapci	-1,688	79	,095	,187
2	dievčatá	1,078	114	,283	,100

Rozdiely vo výsledkoch podľa známky

V testovanej populácii boli zastúpení v najväčšom pomere jednotkári (31,8 %) a trojkári (27,7 %). Dvojkárov bolo 22,1 %, štvorkárov 17,9 % a päťkárov 0,5 %. Pre nízky počet päťkárov vo vzorke nebudeme porovnávať úspešnosť tejto skupiny s ostatými výkonnosťnými skupinami žiakov.

Rozdiely medzi jednotkármi a dvojkármi neboli vecne významné, rozdiely medzi jednotkármi a trojkármi, resp. štvorkármi boli silne vecne významné, rozdiely medzi dvojkármi a trojkármi boli stredne vecne významné a medzi trojkármi a štvorkármi mierne vecne významné.

Miera korelácie medzi známkou a úspešnosťou bola veľká ($r=-0,585$).

Obr. 6 Úspešnosť podľa známky

Priemerná úspešnosť jednotkárov bola vyššia ako národný priemer na silnej úrovni vecnej signifikancie. Dvojkári boli lepší ako národný priemer s rozdielom na úrovni strednej vecnej významnosti. Trojkári a štvorkári dosiahli nižšiu úspešnosť ako národný priemer, obidve skupiny na úrovni silnej vecnej významnosti.

Tab. 6 Úspešnosť podľa známky

Národný priemer 47,0 %					
	Známka	t	df	Štat. sig.	Vec. sig.
1	1	5,281	61	,000	,560
2	2	2,416	42	,020	,349
3	3	-5,769	53	,000	,621
4	4	-8,239	34	,000	,816

Rozdiely vo výsledkoch podľa dĺžky štúdia

Najväčší podiel maturantov na úrovni B2 bol zo 4-ročných gymnázií (71,8 %), žiaci 5-ročných gymnázií predstavovali v testovanej populácii 14,4 % a maturanti z 8-ročných gymnázií 13,8 %. Vzhľadom na toto nepomerné rozdelenie maturantov výsledky podľa dĺžky štúdia neporovnávame.

Rozdiely vo výsledkoch podľa hlavného odboru štúdia a budúceho dosiahnutého vzdelania

Vzhľadom na to, že všetci maturanti maturujúci z ruského jazyka na úrovni B2 boli žiakmi gymnázií (odbor spoločenské vedy, náuky a služby II), nevyvodzujeme žiadne závery o rozdieloch podľa odboru štúdia ani podľa budúceho dosiahnutého vzdelania, keďže u všetkých žiakov išlo o úplné všeobecné vzdelanie s maturitou.

Rozdelenie žiakov s úspešnosťou menšou alebo rovnou 33 %

Úspešnosť viac ako 33 %, ktorá je podmienkou zvládnutia testu EČ, nedosiahlo 53 žiakov, čo predstavuje 27,2 % žiakov, ktorí písali test EČ z RJ B2. Percentuálne rozdelenie počtu neúspešných žiakov v EČ MS 2014 uvádzame v tabuľke 7.

Tab. 7 Rozdelenie žiakov s úspešnosťou nižšou alebo rovnou 33 % podľa pohlavia

	Pohlavie		Spolu
	chlapci	dievčatá	
GYM	45,3%	54,7%	100,0%

Prepojenie úspešnosti a percentilu

Úspešnosť žiaka v teste EČ MS vyjadrená v percentách zaokrúhlená na jedno desatinné miesto sa uvádza na maturitnom vysvedčení. Neoddeliteľnou súčasťou hodnotenia výsledku žiaka v testoch EČ MS je aj percentil, ktorý sa taktiež uvádza na maturitnom vysvedčení.

Percentil určuje percentuálne poradie žiaka v testovanej populácii. Dáva nám informáciu o tom, koľko percent žiakov celého súboru dosiahlo horší výsledok ako individuálny žiak. Tento údaj vypočítame tak, že účastníkov testovania usporiadame do poradia podľa dosiahnutej celkovej úspešnosti v teste a ich poradie vyjadríme hodnotou percentilu na

stupnici od 0 – 100. Hodnotu percentilu zaokrúhľujeme na jedno desatinné miesto. Možno teda povedať, že percentil vyjadruje, aké percento žiakov dosiahlo horší výsledok. Napríklad, ak sa žiak umiestnil v 72. percentile, znamená to, že 72 % testovaných žiakov dosiahlo horší výsledok ako on a 28 % žiakov dosiahlo lepší alebo rovnaký výsledok. Hodnotu úspešnosti žiaka vyjadrenú v percentách je vhodné sledovať vždy v súvislosti s percentilom. V tabuľke 8 uvádzame prepojenie úspešnosti s percentilom.

Tab. 8 Prepojenie úspešnosti a percentilu

	Úspešnosť	Percentil	Počet žiakov
1	11,7	,0	1
2	12,5	,5	1
3	15,0	1,0	2
4	16,7	2,1	1
5	18,3	2,6	1
6	19,2	3,1	1
7	20,0	3,6	2
8	20,8	4,6	3
9	21,7	6,2	3
10	22,5	7,7	1
11	23,3	8,2	1
12	24,2	8,7	1
13	25,0	9,2	4
14	25,8	11,3	2
15	26,7	12,3	1
16	27,5	12,8	3
17	28,3	14,4	4
18	29,2	16,4	2
19	30,0	17,4	3
20	30,8	19,0	5
21	31,7	21,5	5
22	32,5	24,1	6
23	33,3	27,2	1
24	34,2	27,7	1
25	35,0	28,2	6
26	35,8	31,3	1
27	36,7	31,8	1
28	37,5	32,3	3
29	38,3	33,8	5
30	39,2	36,4	4
31	40,0	38,5	5
32	40,8	41,0	4
33	41,7	43,1	6
34	42,5	46,2	2
35	43,3	47,2	2
36	44,2	48,2	5
37	45,0	50,8	2
38	45,8	51,8	4
39	46,7	53,8	2
40	47,5	54,9	4
41	48,3	56,9	1
42	49,2	57,4	5
43	50,8	60,0	3
44	51,7	61,5	4
45	52,5	63,6	8
46	53,3	67,7	2
47	54,2	68,7	2
48	55,0	69,7	2
49	55,8	70,8	1
50	56,7	71,3	2
51	57,5	72,3	2
52	58,3	73,3	2
53	59,2	74,4	2
54	60,0	75,4	2
55	60,8	76,4	4
56	61,7	78,5	1
57	62,5	79,0	1
58	64,2	79,5	2
59	65,0	80,5	3
60	67,5	82,1	3
61	68,3	83,6	2
62	69,2	84,6	2
63	70,0	85,6	1
64	70,8	86,2	1
65	71,7	86,7	3
66	73,3	88,2	1
67	74,2	88,7	2
68	75,0	89,7	1
69	75,8	90,3	4
70	76,7	92,3	2
71	77,5	93,3	1
72	78,3	93,8	2
73	80,8	94,9	1
74	82,5	95,4	1
75	85,0	95,9	1
76	86,7	96,4	1
77	88,3	96,9	2
78	89,2	97,9	3
79	91,7	99,5	1

Úspešnosť podľa jednotlivých zručností

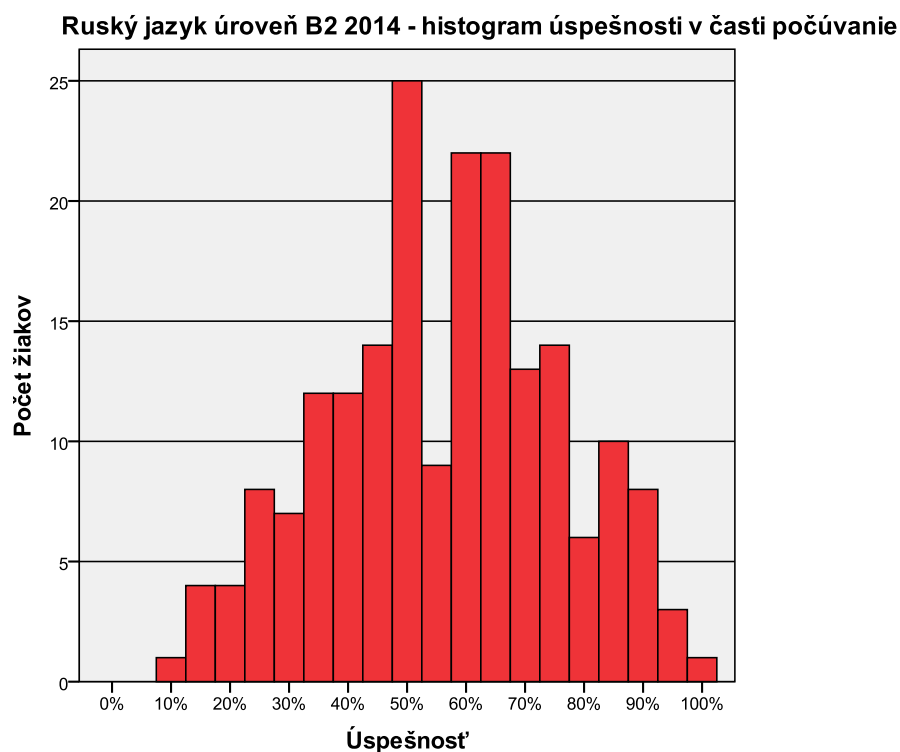
Najvyššiu úspešnosť v tomto školskom roku dosiahli žiaci v časti *Počúvanie s porozumením* (56,3 %), v časti *Gramatika a lexika* dosiahli žiaci priemernú úspešnosť 46,7 % a najnižšiu priemernú úspešnosť sme zaznamenali v časti *Čítanie s porozumením* (38,1 %).

Globálne sa dá konštatovať, že časť testu *Počúvanie s porozumením* bola riešená s očakávanou priemernou úspešnosťou. Obrázok 7 znázorňuje histogram tejto časti.

V tejto časti testu sa nachádzali dve položky (č. 3 a 12), ktoré boli pre žiakov veľmi ľahké a úspešnosť zvládnutia sa pri nich pohybovala nad hranicou 80 %. Jedna položka vyšla na základe štatistických analýz ako veľmi ťažká (č. 18), mala však vyhovujúcu citlivosť a rozlíšila žiakov jednotlivých výkonnostných skupín. Táto položka, rovnako ako položka č. 20 mala vysokú neriešenosť, ktorá sa pohybovala nad hranicou 30 % testovanej populácie. Takmer všetky položky z tejto časti testu mali vyhovujúcu citlivosť. Výnimkou sú položky č. 8 a 10, ktoré nerozlíšili žiakov, hoci nepatrili medzi extrémne náročné či extrémne ľahké.

Žiaci mierne zlyhávali v riešení položiek, ktoré si vyžadovali presné zachytenie špecifickej informácie vyjadrenej prostredníctvom náročnejšej slovnej zásoby alebo gramatickej štruktúry, ktorá sa výrazne odlišuje od slovenskej. Miernejšie problémy spôsobovalo aj identifikovanie informácie, ktorá sa v nahrávke nenachádzala, resp. nebola vyjadrená explicitne.

Žiaci na druhej strane veľmi úspešne riešili niektoré položky zamerané na zachytenie hlavnej informácie (úspešnosť riešenia od 76,5 – 82,7 %), tiež tie, ktoré sa nachádzali medzi úvodnými položkami v rámci danej časti, vyžadovali zapojenie len nižších myšlienkových operácií (vzhľadom na fakt, že išlo o veľmi často používané slovné spojenia alebo výrazy, ľahko odvoditeľné od slovenských lexikálnych jednotiek). K ich úspešnému riešeniu sa žiak dopracoval tým spôsobom, že informácie boli presne vyjadrené v nahrávke vo veľmi podobnom tvare, v akom sa nachádzali v zadaní úlohy.

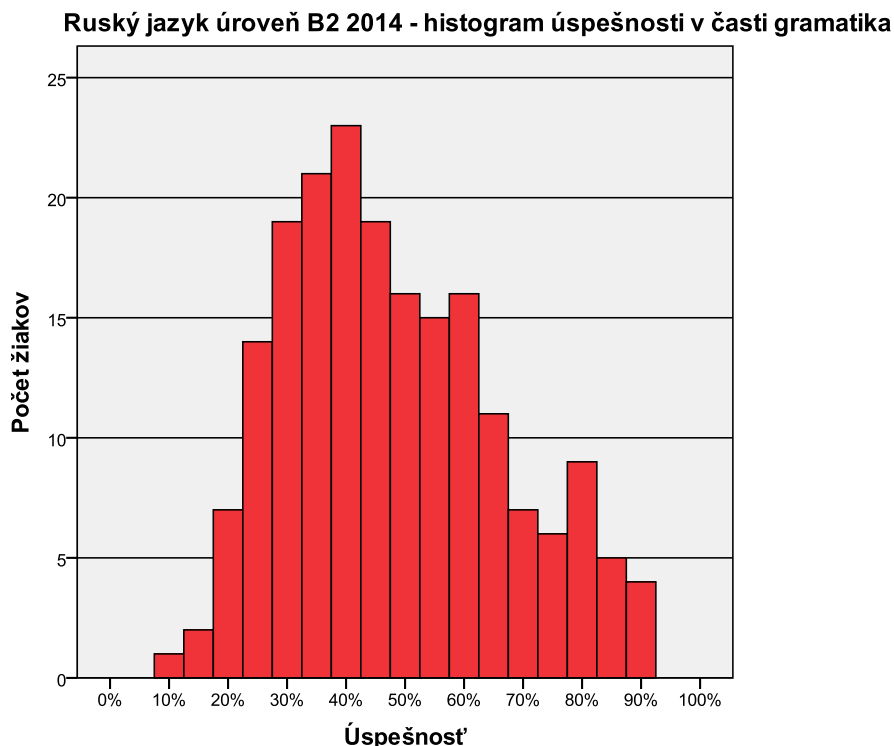
Obr. 7 Histogram úspešnosti v časti počúvanie s porozumením

Histogram na obrázku 7 dokazuje rovnomerné rozloženie úspešností, pričom je posunutý mierne doprava, čo naznačuje, že pre žiakov v tejto časti testu celkovo úspešných boli úlohy primerane náročné, až mierne ľahšie.

Ako sme už uvádzali vyššie, v časti *Gramatika a lexika* dosiahli žiaci priemernú úspešnosť 46,7 %, z toho 3 položky boli pre žiakov veľmi ľahké (zvládlo ich od 80,6 % do 85,7 % žiakov) a 6 položiek patrilo k veľmi ťažkým (obťažnosť oscilovala medzi 5,1 % – 14,3 %). Väčšina položiek dostatočne citlivo rozlišovala medzi žiakmi jednotlivých výkonnostných skupín.

Vo všeobecnosti mali žiaci väčšie problémy s menej frekventovanými, zloženými výrazmi. Problém im spôsobujú aj niektoré spôsoby tvorenia slov, najmä tvorba koncoviek pri časovaní slovíes alebo zmeny v kmeni slova.

Lepšie riešené položky v tejto časti boli zamerané na zachytenie vynechaného výrazu.

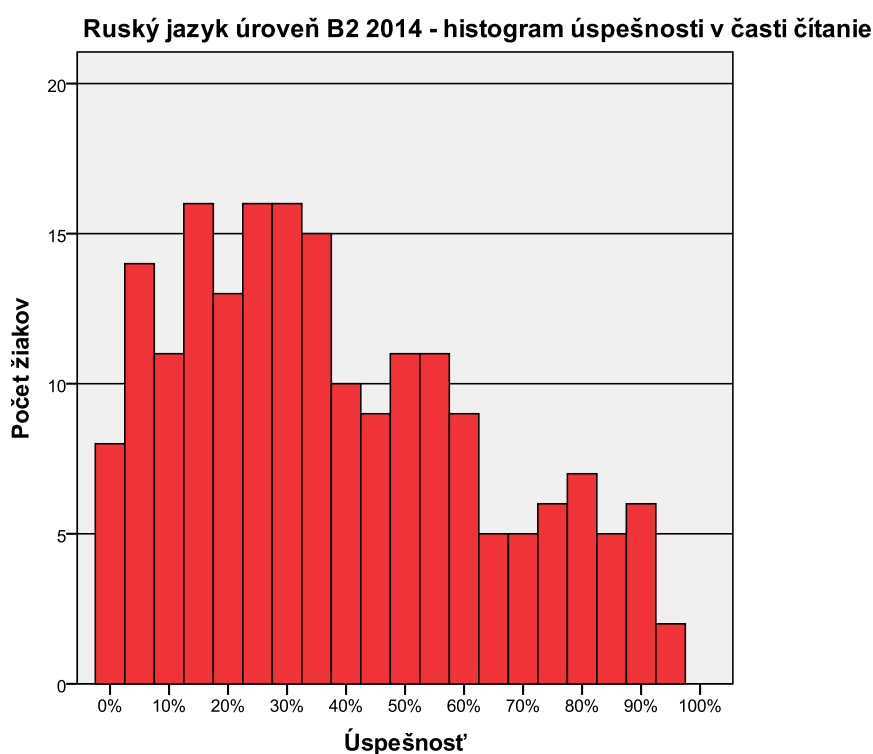
Obr. 8 Histogram úspešnosti v časti gramatika a lexika

Histogram nám prezrádza, že táto časť testu spôsobila väčšine žiakov problémy, preto ju zvládali na mierne podpriemernej úrovni (v uvedených položkách je úspešnosť od 31,7 % do 67,5 %).

Najslabšia úspešnosť bola dosiahnutá v časti *Čítanie s porozumením*. V tejto časti testu nebola podľa štatistických analýz žiadna položka pre žiakov veľmi ľahká, ľahká bola pre žiakov iba položka č. 69. Položky č. 68 a 77 sa zaradili medzi veľmi obťažné, ostatné spadali do pásma obťažných a stredne obťažných položiek. Okrem spomínaných veľmi náročných položiek mali všetky veľmi dobrú citlivosť a s vysokou spoľahlivosťou rozlíšili v teste menej úspešných žiakov od tých úspešnejších, pričom v tejto časti testu sme zaznamenali až tri najcitlivejšie rozlišujúce položky s citlivosťou 89,5 % (č. 66, 70 a 76).

Položky č. 74 – 80 mali vyššiu neriešenosť, čo bolo spôsobené tým, že približne štvrtina žiakov sa k ich riešeniu ani nedostala. Nižšia úspešnosť v niektorých úlohách tejto časti môže súvisieť s tým, že žiakom stále robí problém zvládnuť úlohy zamerané na čítanie s porozumením v kontexte ukážok. Ďalším faktorom môže byť i skutočnosť, že táto časť je zaradená na konci testu, čo sa prejavilo jednak v neriešenosti, a jednak vo vyššom počte chýb spôsobených časovým stresom u tých žiakov, ktorí si nerovnomerne rozdelili čas na riešenie jednotlivých úloh testu. Vo viac ako polovici položiek v rámci tejto časti nedosiahli žiaci priemernú úspešnosť nad 50 %, čo dokazuje aj histogram na obrázku 9. Z nich

najproblematickejšie dopadli položky s priradením nadpisu ku konkrétnemu odseku a položky s krátkou odpoveďou vyžadujúce si doplnenie slov do zhrnutia textu. Najťažšími položkami pre žiakov s priemernou obťažnosťou 10,2 % a 11,2 %, boli také položky, v ktorých bolo potrebné v zhrnutí textu určiť pravdivosť tvrdenia a tiež, v ktorom odseku danú informáciu našli. Na druhej strane sa ukázalo, že najefektívnejšie riešili úlohu práve z uvedenej časti na určenie správnosti a nesprávnosti výrokov (61,2% - položka 69). Stále platí skutočnosť, že žiaci sú dobrí v úlohách, ktoré obsahujú ľahké a veľmi frekventované jazykové výrazy.

Obr. 9 Histogram úspešnosti v časti čítanie s porozumením

Pri pohľade na doľava posunutý histogram tejto časti je zrejmé, že testované položky boli pre žiakov riešiacich test EČ z RJ B2 pomerne náročné a veľká časť žiakov sa pohybovala pod hranicou priemernej úspešnosti.

3 Interpretácia výsledkov testu EČ MS z RJ úroveň B2

Test externej časti maturitnej skúšky z ruského jazyka úrovne B2 je pripravovaný tímom odborníkov podľa *Cieľových požiadaviek na vedomosti a zručnosti maturantov z ruského jazyka úroveň B2*.

Tento test zaraďujeme medzi testy NR (*Norm Referenced*), teda testy relatívneho výkonu. Cieľom testu je vzájomne porovnať výsledky žiakov a zoradiť ich podľa dosiahnutej úspešnosti. NR testy musia nevyhnutne obsahovať položky s rôznym stupňom obťažnosti, aby žiakov rozlíšili. Opakom takýchto testov sú testy overovacie – CR (*Criterion Referenced*), označované ako testy absolútneho výkonu, ktorých cieľom je overiť, či si žiak osvojil určité poznatky. Výsledok žiaka sa neporovnáva s výsledkami iných žiakov, ale s vopred určenými kritériami. V týchto testoch by mal byť zastúpený každý tematický celok učiva, reprezentovaný dostatočným počtom úloh.

Na to, aby sme mohli výsledky testu EČ MS z ruského jazyka považovať za spoľahlivé, musíme poznať vlastnosti testu. V tejto časti analýzy sa zameriavame na vlastnosti jednotlivých položiek, ktoré dokladujú charakter a kvalitu NR testu.

V prvej fáze je potrebné preukázať porovnateľnosť variantov testu z ruského jazyka. Distribúcia týchto variantov medzi žiakmi bola takmer rovnaká. *Variant 8523* písalo 98 žiakov a *variant 8724* písalo 97 žiakov. Priemerná úspešnosť v jednotlivých variantoch bola 45,7 % a 48,4 %. Reliabilita v jednotlivých častiach variantov testu bola porovnateľná.

Tab. 9 Úspešnosť žiakov podľa variantov testu

	Forma	N	Priemer	Std. odchýlka	Std. chyba priemeru
Úspešnosť	8523	98	45.7	18.8	1.9
	8724	97	48.4	18.1	1.8

Tab. 10 Reliabilita jednotlivých častí testu

	Variant	Počúvanie	Gramatika	Čítanie	Spolu
1	8523	,773	,878	,873	,931
2	8724	,778	,874	,882	,925

Taktiež porovnateľná bola aj obťažnosť oboch variantov. Medzi zodpovedajúcimi si položkami vo variantoch neboli vecne významné rozdiely. Oba varianty môžeme považovať za ekvivalentné. Ďalšie analýzy sa budú vzťahovať k položkám variantu 8523.

Charakteristiky položiek

V tejto časti interpretujeme ďalšie psychometrické charakteristiky testu, ako sú napr. obťažnosť, resp. úspešnosť, citlivosť niektorých testových položiek, tak ako vyplynuli zo štatistických výsledkov testu.

Podľa celkových výsledkov položkovej analýzy môžeme konštatovať, že základné charakteristiky testu EČ MS 8523 nepoukazujú na závažné neštandardné vybočenia.

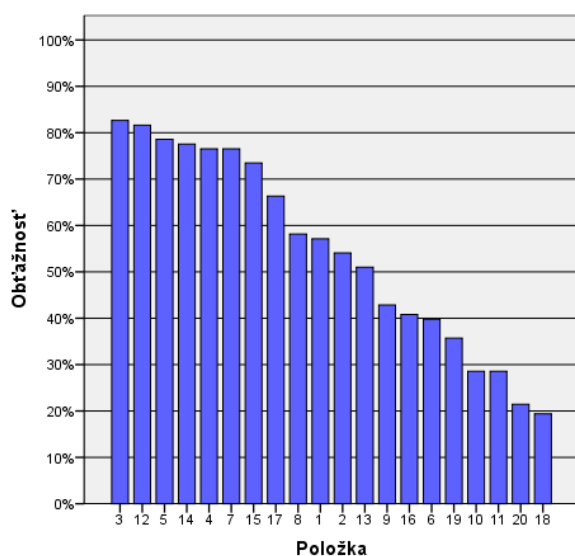
Pri hodnotení testu je dôležitým psychometrickým parametrom obťažnosť položky a s ňou súvisiaca úspešnosť žiaka.

Obťažnosť položky je v našej správe chápaná ako percentuálny podiel žiakov, ktorí správne riešili danú položku. Z hľadiska zabezpečenia vysokej reliability je optimálne, aby sa obťažnosť väčšiny položiek pohybovala okolo 50 %. Rozdelenie položiek podľa percentuálnej hodnoty obťažnosti uvádza nasledujúca tabuľka.

Tab. 11 Klasifikácia položiek podľa obťažnosti

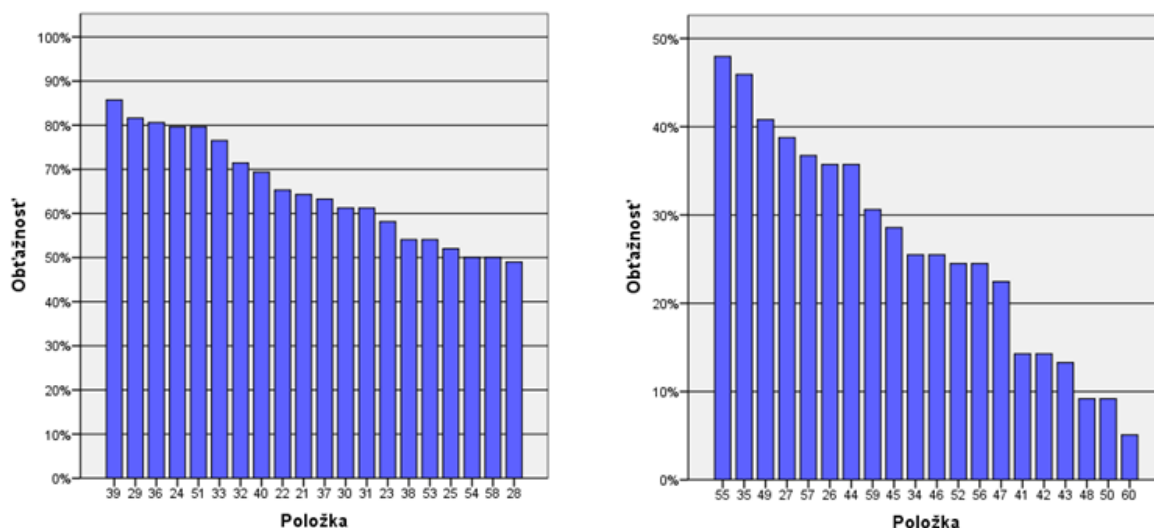
Hodnota obťažnosti v %	Obťažnosť položky
(0; 20)	veľmi obťažná
(20; 40)	obťažná
(40; 60)	stredne obťažná (okolo 50,0 % optimálna)
(60; 80)	ľahká
(80; 100)	veľmi ľahká

Na obrázku č. 10 je vidno, že najobťažnejšie položky v časti *Počúvanie s porozumením* boli položky č. 20 a 18. V tejto časti bolo ešte 6 ďalších položiek s nižšou úspešnosťou ako 50 %.

Obr. 10 Obťažnosť položiek v časti *Počúvanie s porozumením*

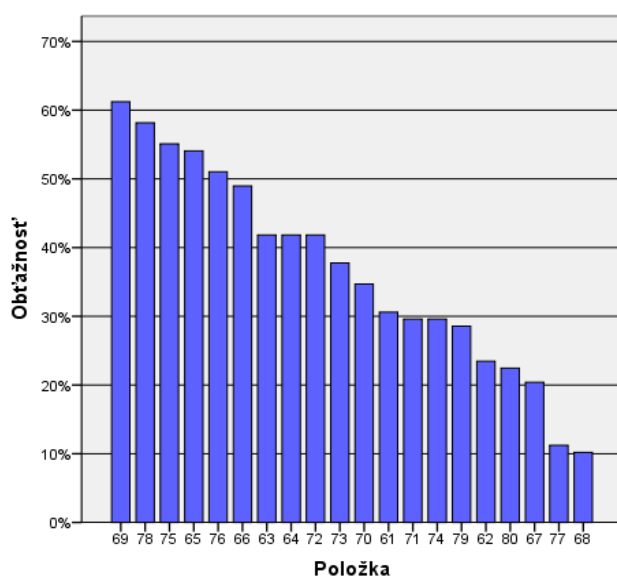
Obrázok 11 znázorňuje obťažnosť všetkých položiek v časti *Gramatika a lexika*. Vidíme, že všetky položky na spodnom diagrame boli pre žiakov také náročné, že najobťažnejšou v tejto časti bola položka č. 60 hlboko pod hodnotou >10 a položky č. 48 a 50, hodnota ktorých bola >10. Položky č. 41, 42, 43 boli pod hodnotou > 20. Okrem spomínaných položiek bolo ešte 11 ďalších položiek pod hodnotou > 40.

Obr. 11 Obťažnosť položiek v časti *Gramatika a lexika*

V časti *Čítanie s porozumením* boli pre žiakov najobťažnejšími položkami č. 77 a 68, pri ktorých sa žiacka úspešnosť pohybovala tesne nad 10 %. Okrem týchto najobťažnejších položiek tu bolo ďalších 9 položiek, ktoré zvládli žiaci s úspešnosťou nižšou ako 40 %.

Obrázok 12 znázorňuje graf obťažnosti všetkých položiek v tejto časti testu.

Obr. 12 Obťažnosť položiek v časti *Čítanie s porozumením*

Citlivosť – diskriminačná sila položky je schopnosť položky rozlíšiť dobrých a slabších žiakov. Ak všetkých žiakov rozdelíme podľa vzostupnej úspešnosti do piatich skupín (od 5 do 1), tak rozdiel úspešnosti najlepšej (1) a najslabšej (5) skupiny je hodnota citlivosti položky. Citlivosť menšiu ako 0 % (záporná hodnota) považujeme za kritickú, citlivosť v rozpätí 0 – 20 % považujeme za nedostatočnú a citlivosť nad 30 % charakterizuje vhodnú položku – je teda vyhovujúca. Položky podľa citlivosti rozdeľuje aj nasledujúca tabuľka.

Tab. 12 Rozdelenie položiek podľa citlivosti

Hodnota citlivosti	Miera citlivosti
menej ako 0,0 % záporná hodnota	kritická
0,0 % – 30,0 %	nedostatočná
nad 30,0 %	vyhovujúca

Ako vidno z tabuliek 14 – 16, 12 položiek nedosiahlo citlivosť vyššiu ako 30 %, čo však neznižuje vhodnosť a kvalitu daného testu ako celku.

Distribúcia úspešnosti a citlivosti sa prezentuje grafmi, ktoré podrobnejšie znázorňujú vzťah medzi výkonnosťou v celom teste (delenie na 5 skupín na osi x) a priemernou úspešnosťou jednotlivých výkonnostných skupín v danej položke na osi y. V prvej pätine (1) sa nachádzajú žiaci s najvyššou percentuálnou úspešnosťou riešenia testu, poslednú skupinu (5) tvoria najmenej úspešní žiaci. Grafy distribúcie úspešnosti pomáhajú charakterizovať, ako v danej položke súvisí úspešnosť jej riešenia s celkovou výkonnosťou žiakov. Vľavo pri každom grafe je uvedená citlivosť položky.

Neriešenosť položky je percentuálny podiel žiakov, ktorí na položku neuviedli odpoveď, a predstavuje súčet nedosiahnutých a vynechaných riešení. **Vynechanosť** položky nastáva vtedy, ak žiak položku neriešil, ale niektorú z nasledujúcich ešte riešil. **Nedosiahnutosť** položky vyjadruje skutočnosť, že žiak túto položku neriešil a zároveň neriešil ani žiadnu z nasledujúcich položiek. Za kritickú považujeme hodnotu neriešenosť vyššiu ako 50 %.

Ako vidno z tabuliek 14 – 16, posledné položky testu sa vyznačovali vyššou neriešenosťou, čo sa dalo predpokladať na základe skutočnosti, že niektorí žiaci sa pre nesprávne rozvrhnutie času nedostanú k riešeniu všetkých položiek, pričom práve posledné položky testu bývajú z tohto hľadiska najviac rizikové. Celkovo však z ukazovateľov v tabuľke 16 môžeme skonštatovať, že časový limit 120 minút je pre tento typ testu úrovne B2 dostačujúci.

Medzipoložková korelácia – korelácia položky so zvyškom testu určuje vzťah medzi položkou a zvyškom testu a vypovedá o vnútornej konzistencii jeho položiek. Táto charakteristika je vyjadrená prostredníctvom koeficientu korelácie medzi položkou a zvyškom testu *Point Biserial* (posledný stĺpec tabuliek 14 – 16). Čím väčšia je kladná hodnota *P. Bis.*

položky, tým väčší podiel v teste celkove úspešnejších žiakov a menší podiel menej úspešných žiakov odpovedalo správne na položku. Položka č. 8 a dosiahla zápornú hodnotu *P. Bis.* Ostatné položky vykazujú kladné hodnoty a viac ako polovica nad 0,30, čo možno uviesť ako dôkaz o dobrej kvalite testu z hľadiska medzipoložkovej korelácie. Rozdelenie položiek podľa *P. Bis.* je v nasledujúcej tabuľke.

Tab. 13 Klasifikácia položiek podľa *P. Bis.*

Hodnota <i>P. Bis.</i>	Rozlišovacia schopnosť položky
záporná hodnota	nerozlišuje dobrých a slabých žiakov
hodnota okolo 0	veľmi slabá rozlišovacia schopnosť
hodnota väčšia ako 0,30	dobrá rozlišovacia schopnosť

Tab. 14 Súhrnné charakteristiky položiek – Počúvanie s porozumením

Položka	Obťažnosť	Citlivosť	Nedosiahnutosť	Vynechanosť	Neriešenosť	Korelácia medzi položkou a zvyškom testu (Point Biserial)
1	57,1	63,2	,00	,00	,00	,408
2	54,1	68,4	,00	1,02	1,02	,514
3	82,7	47,4	,00	,00	,00	,427
4	76,5	68,4	,00	,00	,00	,483
5	78,6	57,9	,00	2,04	2,04	,444
6	39,8	52,6	,00	,00	,00	,266
7	76,5	57,9	,00	3,06	3,06	,341
8	58,2	10,5	,00	1,02	1,02	-,045
9	42,9	47,4	,00	2,04	2,04	,156
10	28,6	15,8	,00	1,02	1,02	,151
11	28,6	52,6	,00	,00	,00	,353
12	81,6	31,6	,00	1,02	1,02	,289
13	51,0	52,6	,00	1,02	1,02	,233
14	77,6	68,4	3,06	13,27	16,33	,446
15	73,5	52,6	4,08	5,10	9,18	,446
16	40,8	68,4	4,08	18,37	22,45	,481
17	66,3	52,6	5,10	5,10	10,20	,420
18	19,4	42,1	13,27	19,39	32,65	,254
19	35,7	52,6	14,29	8,16	22,45	,406
20	21,4	57,9	14,29	21,43	35,71	,326

Tab. 15 Súhrnné charakteristiky položiek – Gramatika a lexika

Položka	Obťažnosť	Citlivosť	Nedosiahnutosť	Vynechanosť	Neriešenosť	Korelácia medzi položkou a zvyškom testu (Point Biserial)
21	64,3	36,8	,00	1,02	1,02	,223
22	65,3	21,1	,00	,00	,00	,079
23	58,2	42,1	,00	,00	,00	,181
24	79,6	21,1	,00	1,02	1,02	,167
25	52,0	36,8	,00	2,04	2,04	,218
26	35,7	63,2	,00	,00	,00	,437
27	38,8	42,1	,00	1,02	1,02	,299
28	49,0	68,4	,00	,00	,00	,447
29	81,6	26,3	,00	,00	,00	,158
30	61,2	21,1	,00	2,04	2,04	,249
31	61,2	42,1	,00	,00	,00	,208
32	71,4	36,8	,00	,00	,00	,322
33	76,5	21,1	,00	,00	,00	,180
34	25,5	57,9	,00	,00	,00	,445
35	45,9	42,1	,00	1,02	1,02	,326
36	80,6	15,8	,00	1,02	1,02	,189
37	63,3	15,8	,00	1,02	1,02	,272
38	54,1	42,1	,00	1,02	1,02	,341
39	85,7	31,6	,00	1,02	1,02	,346
40	69,4	31,6	,00	1,02	1,02	,297
41	14,3	52,6	4,08	10,20	14,29	,477
42	14,3	31,6	4,08	6,12	10,20	,407
43	13,3	36,8	4,08	3,06	7,14	,382
44	35,7	73,7	4,08	3,06	7,14	,486
45	28,6	52,6	4,08	2,04	6,12	,396
46	25,5	52,6	4,08	3,06	7,14	,435
47	22,4	47,4	4,08	2,04	6,12	,429
48	9,2	31,6	5,10	,00	5,10	,412
49	40,8	63,2	5,10	3,06	8,16	,504
50	9,2	31,6	5,10	7,14	12,24	,303
51	79,6	42,1	7,14	3,06	10,20	,362
52	24,5	73,7	8,16	7,14	15,31	,646
53	54,1	73,7	9,18	11,22	20,41	,532
54	50,0	73,7	10,20	10,20	20,41	,612
55	48,0	52,6	10,20	4,08	14,29	,372
56	24,5	52,6	11,22	6,12	17,35	,574
57	36,7	52,6	13,27	7,14	20,41	,599
58	50,0	84,2	15,31	4,08	19,39	,630
59	30,6	57,9	16,33	2,04	18,37	,513
60	5,1	21,1	16,33	5,10	21,43	,339

Tab. 16 Súhrnné charakteristiky položiek – Čítanie s porozumením

Položka	Obťažnosť	Citlivosť	Nedosaiahnutosť	Vynechanosť	Neriešenosť	Korelácia medzi položkou a zvyškom testu (Point Biserial)
61	30,6	73,7	,00	3,06	3,06	,554
62	23,5	63,2	,00	10,20	10,20	,461
63	41,8	63,2	,00	5,10	5,10	,492
64	41,8	84,2	,00	12,24	12,24	,600
65	54,1	63,2	,00	4,08	4,08	,494
66	49,0	89,5	,00	8,16	8,16	,658
67	20,4	52,6	,00	11,22	11,22	,411
68	10,2	15,8	,00	2,04	2,04	,254
69	61,2	36,8	,00	5,10	5,10	,226
70	34,7	89,5	,00	3,06	3,06	,553
71	29,6	84,2	1,02	10,20	11,22	,598
72	41,8	63,2	2,04	7,14	9,18	,446
73	37,8	84,2	2,04	,00	2,04	,534
74	29,6	63,2	18,37	18,37	36,73	,459
75	55,1	78,9	18,37	9,18	27,55	,385
76	51,0	89,5	19,39	3,06	22,45	,552
77	11,2	15,8	23,47	14,29	37,76	,096
78	58,2	68,4	26,53	5,10	31,63	,386
79	28,6	73,7	28,57	14,29	42,86	,588
80	22,4	68,4	28,57	7,14	35,71	,581

Všetky sledované parametre boli priaznivé u 44 položiek, a to: č. 1, 2, 4, 5, 7, 11, 14 – 17, 19, 26, 28, 32, 34, 35, 38, 44 – 47, 49, 51 – 59, 61 – 67, 70 – 73, 75 a 76.

Ďalšie časti tejto kapitoly budeme venovať analýze vybraných položiek, ktorých charakteristiky považujeme za zaujímavé pre pedagógov, odbornú i širšiu verejnosť a ponúkneme interpretáciu daných charakteristík. Rozhodli sme sa vybrať takú vzorku ukážok, na ktorých sa pokúsime vysvetliť zámer autorov a zmýšľanie žiakov pri voľbe správne odpovede.

Analýza položiek testu EČ MS z RJ úroveň B2, 2014

Pre potreby interpretácie kvality položiek je potrebné rozumieť tabuľke poskytujúcej štatistické hodnoty analýzy položiek testu. Tabuľka v prvom riadku obsahuje možnosti voľby pre konkrétnu položku testu (napr. A01, B01, C01, D01 – sú možnosťami voľby v testovej položke 01 a X01 – predstavuje neriešenie testovej položky 01).

Pri úlohách s výberom odpovede sa vyhodnocuje osobitne každá ponúknutá odpoveď. Uvádza sa *P. Bis.* každej možnosti a percentuálny podiel žiakov, ktorí si vybrali danú možnosť (frekvencia). Tieto údaje sú uvedené aj pre skupinu žiakov, ktorí na úlohu neuviedli odpoveď. Žltou farbou je označený stĺpec (prípadne riadok) so správnou odpoveďou. Položky s výberom odpovede hodnotíme podľa nasledovných kritérií:

1. Podiel žiakov, ktorí si vybrali správnu odpoveď, by mal byť najväčší.
2. Hodnota *P. Bis.* správnej odpovede by mala byť väčšia ako 0,30. Väčšina v teste celkovo úspešnejších žiakov by si mala vybrať správnu odpoveď. Pri nedodržaní tohto kritéria je hodnota zvýraznená červenou farbou.
3. Hodnota *P. Bis.* nesprávnej odpovede (distraktora) by mala byť záporná. Distraktory by si mali vybrať žiaci v teste celkovo menej úspešní. Pri nedodržaní tohto kritéria je hodnota zvýraznená hnedou farbou.

Údaje v druhom riadku uvádzajú hodnotu Point Biserial (*P. Bis.*), podiel žiakov z celkového súboru testovaných žiakov, ktorí si volili danú možnosť (P), a údaj N – počet žiakov. Správna odpoveď je v tabuľke zreteľne označená žltou farbou stĺpca.

Niekedy dochádza k situáciám:

- a) že si správnu odpoveď volilo **menej** žiakov ako distraktor (nesprávnu možnosť), ale hodnota *P. Bis.* uvedená pri správnej odpovedi aj pri distraktore má správne hodnoty. Túto skutočnosť interpretujeme tak, že hoci si žiaci volili viac distraktor ako správnu odpoveď, išlo práve o tých žiakov, ktorí boli zaradení do skupín s nižšou priemernou úspešnosťou v teste. Preto sú hodnoty v poriadku.
- b) že si správnu odpoveď volilo **viac** žiakov ako distraktor, ale hodnota *P. Bis.* uvedená pri správnej odpovedi má zlú hodnotu – zápornú alebo nízku. Túto skutočnosť interpretujeme tak, že aj napriek tomu, že si viac žiakov volilo správnu odpoveď – išlo o skupinu žiakov, ktorí boli celkovo priemerne menej úspešní v teste.

1. časť: Počúvanie s porozumením – obsahová analýza položiek

Znenie položky (č. 3): По всей стране проводятся мастер-классы _____ практической передаче из рук в руки народного мастерства.

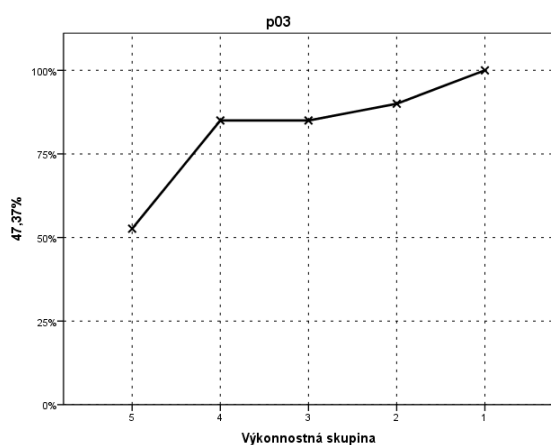
Správna odpoveď: (B) по

Tab. 17 Tabuľka analýzy distraktorov (položka 03, test RJB2)

		A03	B03	C03	D03	X03
1	P. Bis.	-,22	,43	-,31	-,19	.
2	p	,08	,83	,04	,05	,00
3	N	8,00	81,00	4,00	5,00	,00

Správnu odpoveď B si vybral najvyšší počet žiakov. Hodnota *P. Bis.* pri distraktoroch je záporná, čo znamená, že si ich volili žiaci celkovo v teste menej úspešní. Možno predpokladať, že vo výbere predložky vychádzali zo slovenčiny, v ktorej fonetický ekvivalent ruskej predložky *po* funguje iným spôsobom.

V teste išlo o jednu z najúspešnejšie riešených úloh.

Obr. 13 Graf distribúcie úspešnosti (položka 03, test RJB2)

Na obrázku č. 13 vidíme, že celkovo v teste najúspešnejší žiaci riešili túto položku s priemernou úspešnosťou 100 %, pričom žiaci poslednej výkonnostnej skupiny ju tiež riešili s relatívne vysokou úspešnosťou prekračujúcou hranicu 50 %. Položka patrila medzi veľmi ľahké, a tým splnila zámer autorov testu, ktorí na začiatok testu zaradili menej náročné položky motivujúce žiakov.

Znenie položky (č. 8): Конкурс пользовался большой популярностью среди населения.

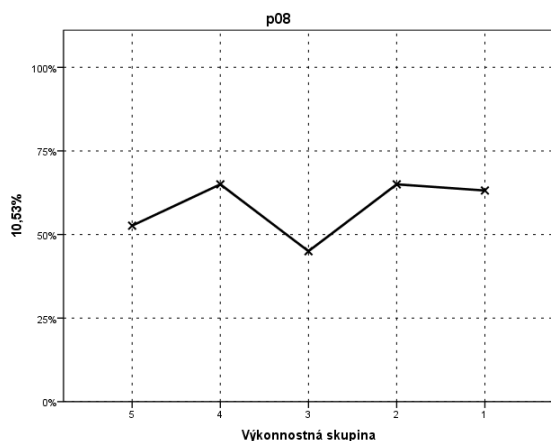
Správna odpoveď: (A) верно

Tab. 18 Tabuľka analýzy distraktorov (položka 08, test RJB2)

		A08	B08	C08	X08
1	P. Bis.	-,05	-,14	,17	-,01
2	p	,58	,15	,26	,01
3	N	57,00	15,00	25,00	1,00

Správna odpoveď pri položke 8 mala zápornú hodnotu *P. Bis.*, správne odpovedalo 58 % testovaných vrátane viacerých žiakov z menej výkonnostných skupín, kým pre celkovo úspešnejších žiakov bol atraktívnejší distraktor C, ktorý volilo spolu 26 % žiakov.

Dôvodom môže byť nedostatočná miera explicitnosti vyjadrenia správnej odpovede z pohľadu študentov.

Obr. 14 Graf distribúcie úspešnosti (položka 08, RJB2)

Na obrázku č. 14 možno vidieť, že citlivosť danej položky je veľmi nízka. Celkovo v teste najúspešnejší žiaci riešili túto položku horšie ako zástupcovia štvrtej výkonnostnej skupiny, no lepšie ako predstavitelia poslednej výkonnostnej skupiny. Išlo o prvú otázku v rámci danej časti. Môžeme predpokladať, že k takémuto výsledku došlo z dôvodu náhodného výberu odpovede (tipovanie).

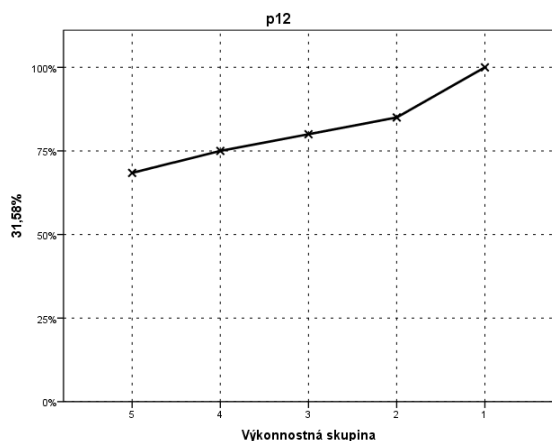
Znenie položky (č. 12): Плакаты с белыми медведями, приветствующими гостей Игр, уже отправлены в музей.

Správna odpoveď: (C) в тексте не упомянуто

Tab. 19 Tabuľka analýzy distraktorov (položka 12, test RJB2)

		A12	B12	C12	X12
1	P. Bis.	-,12	-,26	,29	,00
2	p	,06	,11	,82	,01
3	N	6,00	11,00	80,00	1,00

Správnu odpoveď vo vzťahu k položke 12 si vybralo 82 % študentov, ide o jednu z najúspešnejšie riešených položiek. Hodnota *P. Bis.* pri distraktoroch je väčšinou záporná, volili si ich teda opäť žiaci celkovo v teste menej úspešní, pri správnej odpovedi je hodnota korelácie hraničná.

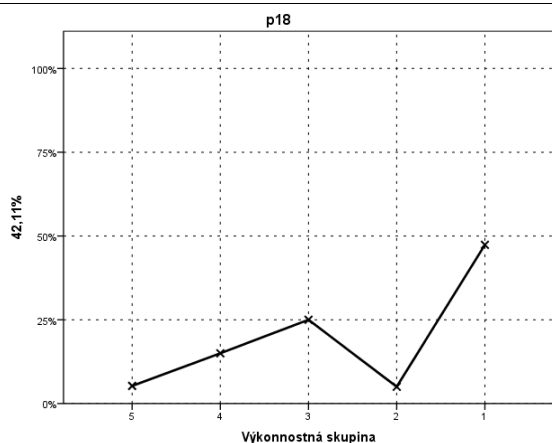

Obr. 15 Graf distribúcie úspešnosti (položka 12, RJB2)

Položka 12 je pre žiakov veľmi ľahká, čo spôsobilo, že hodnota *P. Bis.* je mierne nižší ako 0,30, avšak citlivosť mala táto položka dostatočnú. Celkovo v teste najúspešnejší žiaci ju riešili s priemernou úspešnosťou 100 %. Priemerná úspešnosť žiakov pri danej položke je 81,6 %, ide teda o veľmi ľahkú položku.

Znenie položky (č. 18): Среди воров встречаются «плановики» - т.е. кто действует _____, и «спонтанщики», т.е. кто полагается на открытую дверь или приоткрытое окно и моментально забирается в квартиру или дом.

Správna odpoveď: целенаправленно

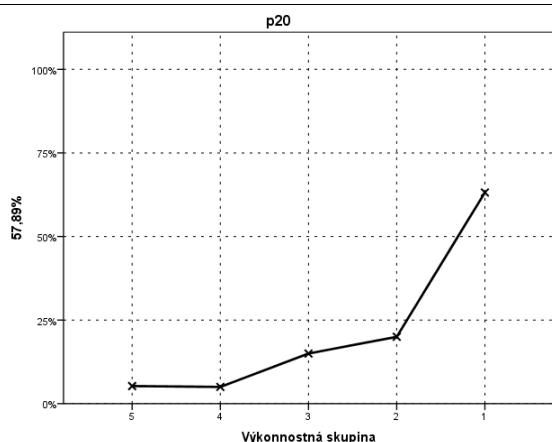
Obr. 16 Graf distribúcie úspešnosti (položka 18, RJB2)

V danej časti bolo potrebné vypočítať si audionahrávku a do vynechaného priestoru vo vete doplniť správne slovo. Ide o veľmi obťažnú položku s nízkou žiackou úspešnosťou. Citlivosť danej položky je vyhovujúca, no priemerná úspešnosť celkovo najúspešnejších žiakov

nedosahuje ani úroveň 50 %. Úspešnosť mierne stúpa od poslednej výkonnostnej skupiny k tretej, následne výrazne klesá pri druhej výkonnostnej skupine a opäť výrazne stúpa smerom k najúspešnejším žiakom. Celkovo daná úloha patrí k najproblematickejším položkám. Môžeme predpokladať, že študentom, ktorí nezachytili správnu odpoveď, bol daný výraz neznámy.

Znenie položky (č. 20): Их надо защитить – механическими средствами защиты в первую очередь и потом подходящими электронными оповестительными устройствами, которые _____ преступника.

Správna odpoveď: отпугивают

Obr. 17 Graf distribúcie úspešnosti (položka 20, RJB2)

Položka 20, ktorá mala rovnaký charakter ako položka 18, výrazne odlišila najlepšiu výkonnostnú skupinu od ostatných. Priemerná úspešnosť bola na úrovni 21,4 %, čiže položka tesne prekročila hranicu obťažných položiek. Dôvodom môže byť i fakt, že v ruštine sa v danom prípade využíva sloveso v nedokonavom vide a prítomnom čase, pričom v slovenčine by sme ho použili v budúcom čase a dokonavom vide, čo mohlo zvýšiť náročnosť úlohy pre žiakov výkonnostných skupín, ktoré sú na grafe nižšie ako najúspešnejšia.

2. časť: Gramatika a lexika – obsahová analýza položiek

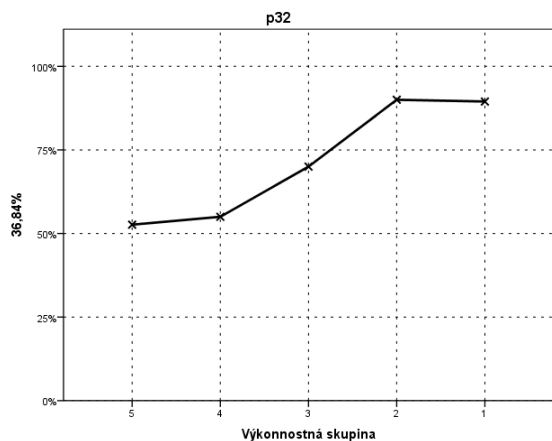
Znenie položky (č. 32): Это сделает их более _____ на дороге.

Správna odpoveď: (B) заметными

Tab. 20 Tabuľka analýzy distraktorov (položka 32, test RJB2)

		A32	B32	C32	D32	X32
1	P. Bis.	-,16	,32	-,21	-,12	.
2	p	,08	,71	,13	,07	,00
3	N	8,00	70,00	13,00	7,00	,00

V uvedenej položke mali žiaci vybrať jednu zo štyroch možností, ktoré predstavovali rôzne pády alebo odvođeniny hodiaceho sa slova. Tabuľka 20 vykazuje vyhovujúce hodnoty *P. Bis.*, pričom si správnu odpoveď v danej položke vybralo 70 žiakov. Tento počet predstavuje 71 % z celkového počtu žiakov riešiacich daný test. Distraktory si pri danej položke volili žiaci celkovo v teste menej úspešní.

Obr. 18 Graf distribúcie úspešnosti (položka 32, RJB2)

Daný graf poukazuje na fakt, že dve najvyššie výkonnostné skupiny dosiahli priemernú úspešnosť približne 90 % a posledná výkonnostná skupina mala viac ako päťdesiatpercentnú úspešnosť. Daná položka patrí v teste na základe úrovne obťažnosti medzi ľahké.

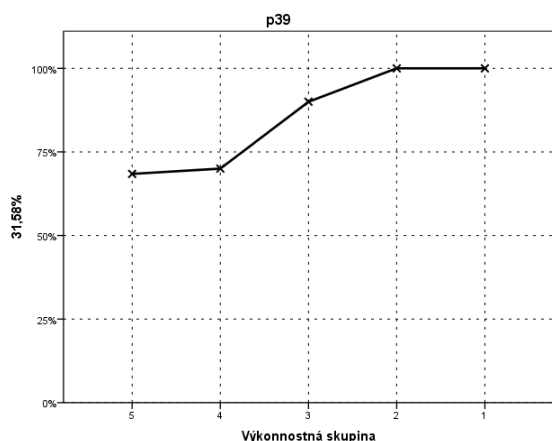
Znenie položky (č. 39): Все это не так просто, _____ кажется.

Správna odpoveď: (B) как

Tab. 21 Tabuľka analýzy distraktorov (položka 39, test RJB2)

		A39	B39	C39	D39	X39
1	P. Bis.	.	,35	-,22	-,19	-,09
2	p	,00	,86	,07	,05	,01
3	N	,00	84,00	7,00	5,00	1,00

Priemerná úspešnosť položky 39 podľa tabuľky 21 dosahuje 84 %. Distraktor A si v položke 39 nevybral žiadny zo žiakov vzhľadom na nehodiaci sa význam výrazu. Možno predpokladať, že nesprávna voľba odpovedí C a D bola spôsobená zníženou pozornosťou pri riešení posledných úloh v danej časti.

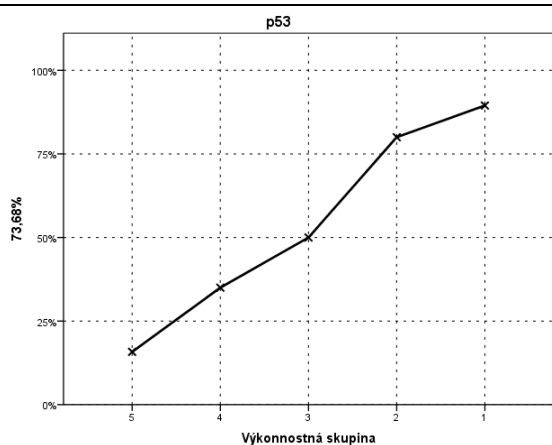

Obr. 19 Graf distribúcie úspešnosti (položka 39, RJB2)

Podľa obrázka 19 je zreteľné, že položka patrí medzi veľmi ľahké, keďže celková priemerná úspešnosť neklesla pod 80 %. Citlivosť položky poukazuje predovšetkým na výraznejšie odlišenie najmenej výkonnostnej a dvoch najvýkonnostnejších skupín, ktoré položku riešili v priemere na 100 %.

Znenie položky (č. 53): Он служил _____, которым обменивались парень и девушка, давая обещание в верности.

Správna odpoveď: залогом

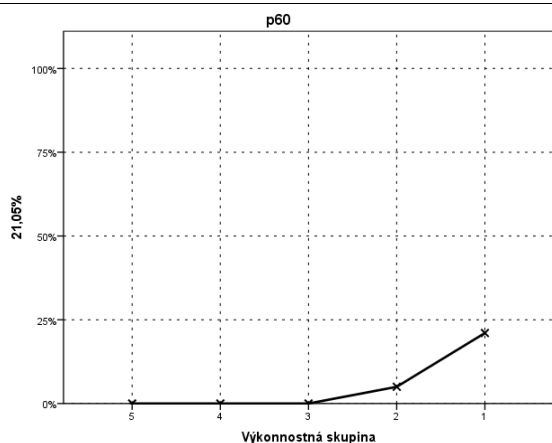

Obr. 20 Graf distribúcie úspešnosti (položka 53, RJB2)

Obťažnosť uvedenej položky dosahuje 54,1 % a vysoká citlivosť výrazne odlišuje najmenej výkonnostných žiakov od tých najúspešnejších, a to až na úrovni 73,68 %. Neriešenosť na úrovni 20,41 % môže vypovedať o neznalosti daného výrazu, ktorý sa od distraktora odlišoval začiatočným písmenom v dvojici slov.

Znenie položky (č. 60): Какие бы ветры _____ царили в мире моды, они не смогли унести привычный нам всем платок.

Správna odpoveď: ни

Obr. 21 Graf distribúcie úspešnosti (položka 60, RJB2)

Položka 60 bola veľmi ťažká, s obtiažnosťou 5,1 % a nedostatočnou citlivosťou. Žiaci z výkonnostných skupín 3 – 5 ju nevedeli riešiť. Napriek tomu P. Bis. bol vyhovujúci. Ide o položku, v ktorej sa žiak mal rozhodnúť medzi časticami „ни“ a „не“. Ich použitie je pre študentov ruštiny vo všeobecnosti problematické a nejasné. S ich písaním majú často ťažkosti i rodení hovoriaci vzhľadom na fonetický charakter a veľmi podobnú výslovnosť oboch slov. Zároveň dané častice v ruštine významovo nahrádzajú použitie zámena v slovenčine, takže medzi danými jazykmi nejestvuje v tomto prípade ekvivalent, čo pravdepodobne sťažuje žiakom výber správnej možnosti. Položka 60 má aj najvyššiu mieru neriešenej (ale aj nedosiahnutej) v rámci položiek zameraných na gramatiku a lexiku.

3. časť: Čítanie s porozumením – obsahová analýza položiek

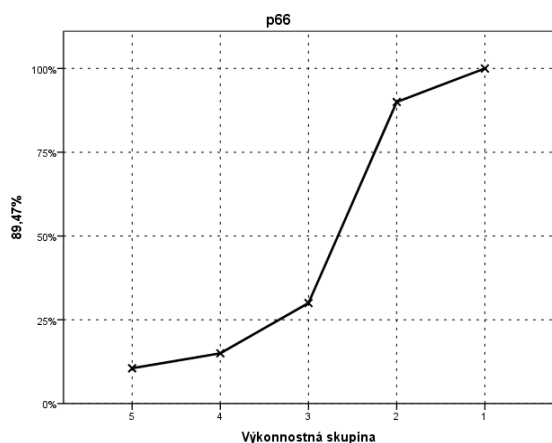
Znenie položky (č. 66): Немалое количество недобрых ветров обитает и на территории России. Первенство принадлежит новороссийскому ветру «бора», который иногда любит повандализм – срывает с домов крыши, выбивает стёкла, корчует деревья, сбрасывает с рельсов поезда. В бухте он срывает суда с якорей и выбрасывает их на берег. Десятки ветров буйствуют над Байкалом. Среди них байкальская «сарма» заставляяет озеро волноваться и вскипать.

Správna odpoveď: (G) Буйные вандалы

Tab. 22 Tabuľka analýzy distraktorov (položka 66, test RJB2)

		A66	B66	C66	D66	E66	F66	G66	H66	I66	J66	X66
1	P. Bis.	-,23	-,15	-,14	-,06	-,18	-,10	,66	-,22	-,06	-,08	-,22
2	p	,09	,03	,07	,04	,04	,03	,49	,05	,03	,04	,08
3	N	9,00	3,00	7,00	4,00	4,00	3,00	48,00	5,00	3,00	4,00	8,00

В пункте 66 было необходимо из десяти возможностей приписать заголовок к отрывку. Из таблицы 22 видно, что общий уровень средней успешности является почти под 50 %, что представляет из точки зрения создания NR-теста идеальную позицию. Заголовок правильно приписали 48 студентов. Корень слова вандалы (вандалы) из заголовка совершенно встречается прямо в тексте, конкретно в слове повандальить, что могло бы для учащихся решающих данную позицию быть полезным.

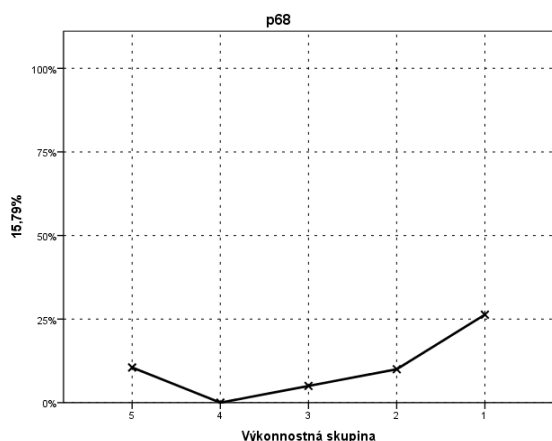
Обр. 22 График распределения успешности (пункт 66, RJB2)

Как можно видеть на рисунке 22, при данной позиции является интересной значение чувствительности на уровне до 89,47 %, что представляет собой очень значительное отличие последней успевающей группы, которая решила задачу правильно на уровне приблизительно 10 %, а высшей успевающей группы, в которой учащиеся в среднем выбрали правильный ответ на уровне 100 %. Значительная разница может быть вызвана общим непониманием текста у нижних успевающих групп, а следовательно неспособностью приписать правильный название к текстовому отрывку. Ввиду этого, что идет о последней части теста, на низкий уровень успешности у этих учащихся могла кроме указанного иметь влияние также сниженная концентрация.

Значение пункта (ч. 68): Новая Зеландия – мирный поставщик киви.

Правильный ответ: (В – d) Название фрукта дали экспортеры Новой Зеландии – в честь нелетающей птицы киви, внешне напоминающей этот плод: птица бескрылая и покрыта бурными перышками.

Ну а сбор урожая в Новой Зеландии – мирового поставщика киви – общенациональное событие для жителей и туристов, заканчивающееся народным гулянием и красочным фейерверком.

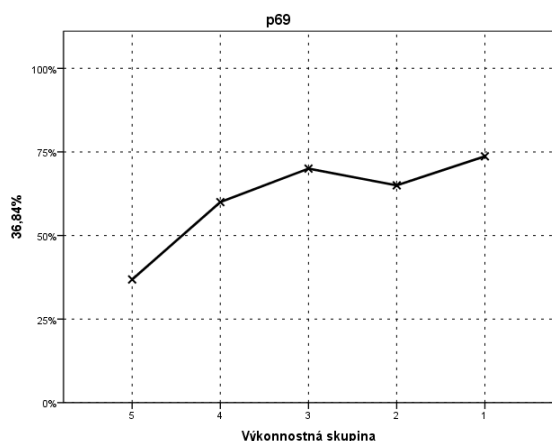

Obr. 23 Graf distribúcie úspešnosti (položka 68, RJB2)

Krivka v grafe napovedá o veľmi nízkej úrovni rozlíšenia medzi jednotlivými výkonnostnými skupinami, pričom miera citlivosti dosahuje len 15,79%. Zo štvrtej výkonnostnej skupiny nevybral správnu odpoveď vo vzťahu k položke 68 žiaden zo žiakov. Úroveň výberu správnej odpovede bola u piatej výkonnostnej skupiny mierne vyššia, čo mohlo byť spôsobené náhodným výberom bez ohľadu na to, či žiak porozumel textu. Priemerná úspešnosť najvýkonnostnejšej skupiny dosiahla len 25 %. Celková obťažnosť danej položky predstavuje 10,2 %, čo znamená, že položka patrí medzi veľmi obťažné. Dôvod, prečo správnu odpoveď zvolil len nízky počet testovaných študentov môže spočívať v tom, že text, na základe ktorého študent mohol nájsť správnu reakciu na tvrdenie v položke 68, nevyjadroval informáciu explicitne a bola potrebná vyššia miera vlastnej interpretácie vyjadrení v texte.

Znenie položky (č. 69): Киви – витаминная бомба, которая приносит пользу нашему организму, освобождая его от вредных веществ.

Správna odpoveď: (А – е) Полезные свойства киви уникальны. Фрукт богат минеральными солями и витаминами. Всего один киви в день покрывает суточную норму витамина С, который укрепляет иммунную систему, кровеносные сосуды и повышает сопротивляемость организма инфекциям. Киви способствует выведению из организма холестерина и сжиганию вредных в организме жиров, что избавляет сосуды от тромбов и продлевает людям жизнь. Этот фрукт обладает противоопухолевым и антиоксидантным действиями. Ешьте же его на здоровье!

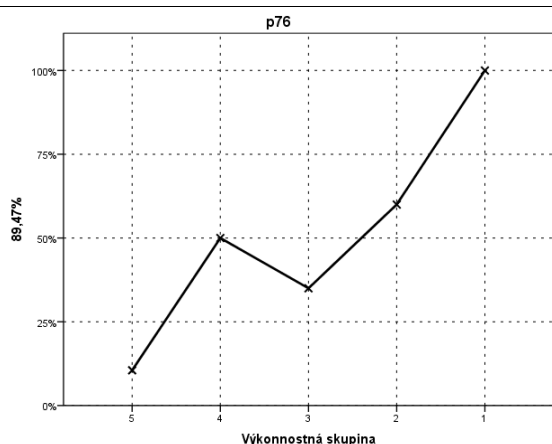

Obr. 24 Graf distribúcie úspešnosti (položka 69, RJB2)

Citlivosť danej položky je vyhovujúca a jej priemerná obťažnosť predstavuje 61,2 %, čo znamená, že ju možno zaradiť už medzi ľahké položky. Podiel žiakov, ktorí danú položku vynechali, je 5,1 %. Najvýkonnostnejšia skupina riešila položku s priemernou úspešnosťou približne 75 %. Mierny pokles počtu správnych odpovedí druhej výkonnostnej skupiny v porovnaní s treťou môže byť spôsobený neexplicitnosťou vyjadrenia potrebnej informácie, hoci celkový význam odseku napovedá, že sa v ňom správna odpoveď nachádza. Celkový počet študentov nebol veľmi vysoký, preto sa u konkrétnej výkonnostnej skupiny prejaví výraznejšie i menšie zaváhania a výber nesprávnej odpovede.

Znenie položky (č. 76): Главный продукт информационного общества – _____.

Správna odpoveď: знания

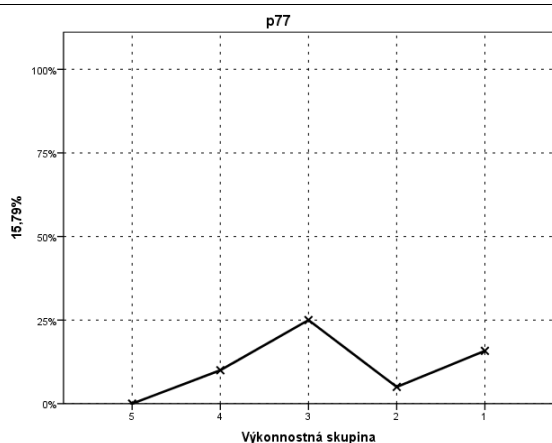

Obr. 25 Graf distribúcie úspešnosti (položka 76, RJB2)

Graf na obrázku 25 poukazuje na vysokú citlivosť rozlíšenia najúspešnejšej a poslednej výkonnostnej skupiny na úrovni 89,47 %. Zaujímavý je aj fakt, že najúspešnejší žiaci riešili položku s priemernou úspešnosťou 100 % a najmenej úspešní približne na úrovni 10 %. Napriek tomu, že informácia je v texte explicitne vyjadrená, správnu odpoveď zvolil len veľmi nízky počet žiakov z poslednej výkonnostnej skupiny. Možno to interpretovať tak, že títo žiaci

mali celkovo problém s porozumením textu, ale predovšetkým išlo o poslednú časť testu, v ktorej zrejme bola podstatne znížená koncentrácia týchto žiakov. Celková obťažnosť položky je 51 % - stredná obťažnosť.

Znenie položky (č.77): Кроме поиска информации в Интернете молодёжь нередко обращается за получением новых знаний и к _____ .
Správna odpoveď: книге

Obr. 26 Graf distribúcie úspešnosti (položka 77, RJB2)

Ako možno vidieť na grafe, položka 77 nemá priaznivé parametre, žiakov nelíši podľa výkonnosti. Má druhú najvyššiu úroveň neriešenosti (37,76 %) v rámci časti čítanie s porozumením. Veľa žiakov ju pravdepodobne nestihlo zodpovedať, keďže sú pri nej vysoké hodnoty nedosiahnutosti (23,47 %). Priemerná úspešnosť žiakov je len 11,2 %, položku označíme za veľmi obťažnú, no na základe uvedeného to nemusí zodpovedať skutočnosti. *P. Bis.* predstavuje 0,096 %, položka sa teda výrazne odlišuje od charakteristiky iných položiek – žiacka úspešnosť v tejto položke nekoreluje s úspešnosťou žiakov pri riešení ostatných položiek v teste z RJB2.

4 Vyhodnotenie PFIČ MS z ruského jazyka úroveň B2

Výsledky z PFIČ MS z ruského jazyka B2 sme dostali od 197 žiakov z 29 gymnázií, čo bolo o 2 žiakov viac ako v EČ MS.

Žiakom bola zadaná jedna úloha so štruktúrovaným zadaním, ktorá tematicky vychádzala z *Cieľových požiadaviek na vedomosti a zručnosti maturantov z ruského jazyka úroveň B2*. Cieľom bolo preveriť schopnosť žiaka písať samostatne, žánrovo, štylisticky a gramaticky adekvátne, jasne, zrozumiteľne a na primeranej úrovni podľa cieľových požiadaviek daného cudzieho jazyka pričom pozornosť sa sústreďí na dodržanie bodov obsahu, používanie primeraných jazykových štruktúr, rozsah slovnej zásoby, kompozíciu a štylizáciu, formálne členenie písomného prejavu a pravopis. Časová dotácia na vypracovanie úlohy bola 60 minút. Za tento čas mali žiaci napísať článok v rozsahu 200 až 220 slov na tému:

Téma: « Жилище моей мечты » (článok)

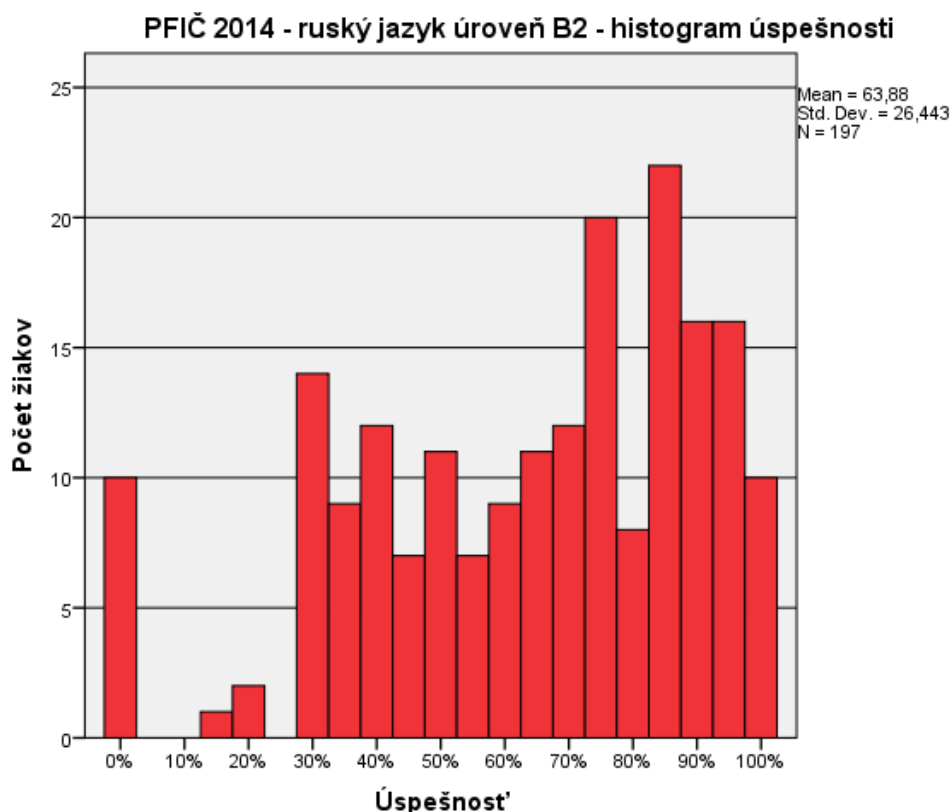
Žiaci mali rozpracovať nižšie uvedené body. PFIČ z RJ úroveň B2 bola zadaná v nasledovnom znení:

- Где бы Вы хотели жить
- Какой вид жилища Вы бы выбрали и почему
- Каким критериям должна соответствовать планировка квартиры/дома,
- Какую обстановку Вы бы хотели
- Что бы Вы сделали для исполнения Вашей мечты.

Práce žiakov hodnotili v školách interní učitelia, ktorí mali v aprobácii ruský jazyk podľa *Pokynov a kritérií na hodnotenie PFIČ MS z cudzích jazykov*, vydaných NÚCEM. Každú prácu mali posúdiť dvaja hodnotitelia, aby bola zabezpečená väčšia objektivita hodnotenia. Hodnotitelia posudzovali kvalitu práce podľa štyroch stanovených kritérií: obsah textu, členenie a stavba textu, gramatika, slovná zásoba. Za každú z týchto oblastí mohol žiak získať maximálne 5 bodov. Maximálny počet bodov bol 20.

Priemerná úspešnosť žiakov v PFIČ MS dosiahla 63,9 %. Takéto percento priemernej úspešnosti v PFIČ MS prevyšuje výsledok žiakov v EČ MS (47,0 %), čo dokazuje, že na základe výsledku žiaka v EČ MS nie je možné dobre predikovať výsledok v PFIČ MS. Dôvodom môže byť na jednej strane skutočnosť, že ide o odlišný typ úloh, ktoré sledujú iné stránky jazykovej kompetencie žiaka. Na druhej strane pri hodnotení PFIČ nie je možné

zaručiť úplnú objektivnosť, keďže hodnotenie je plne v kompetencii danej školy a jednotliví hodnotitelia môžu pri hodnotení udeľovať rôzne počty bodov, a to i napriek centrálne vypracovaným pokynom a kritériám na hodnotenie PFIČ.

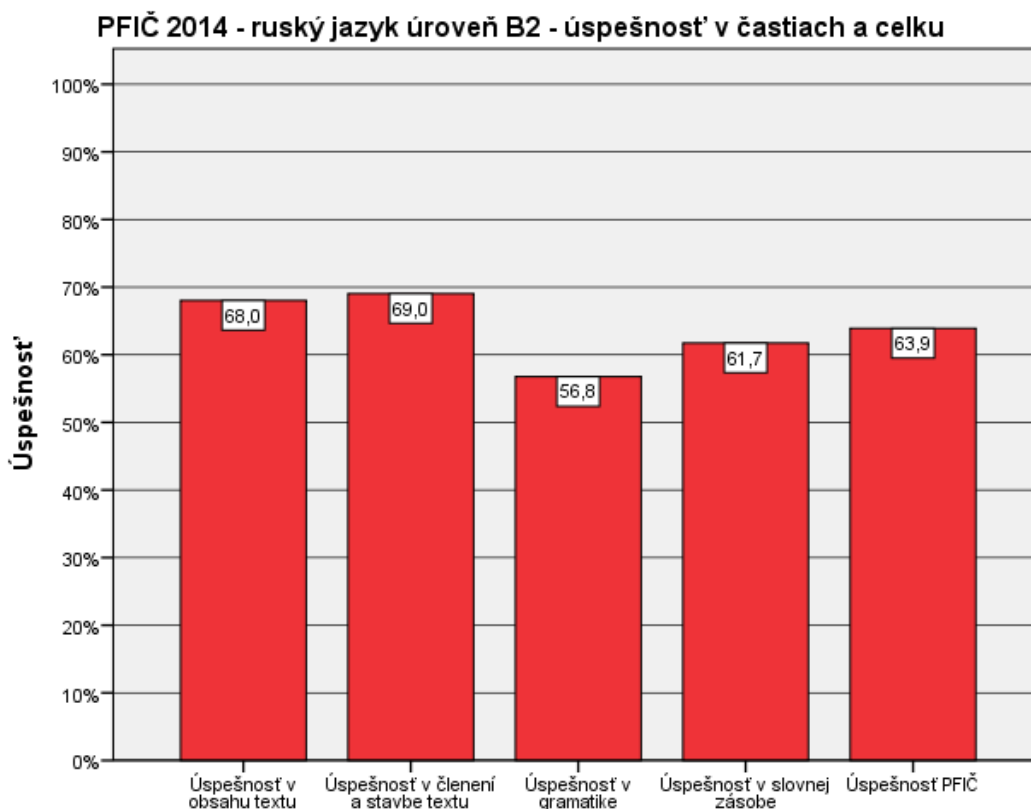

Obr. 13 Histogram úspešnosti v PFIČ MS

Priemerná úspešnosť PFIČ v ruskom jazyku úroveň B2 bola 63,9 %, najúspešnejší boli žiaci v členení a stavbe textu (69,0 %), najnižšiu úspešnosť dosiahli v gramatike (56,8 %).

Tab. 17 Úspešnosť žiakov v častiach a celku

PFIČ 2014 - ruský jazyk úroveň B2 - úspešnosť v častiach a celku (%)				
Úspešnosť v obsahu textu	Úspešnosť v členení a stavbe textu	Úspešnosť v gramatike	Úspešnosť v slovnej zásobe	Úspešnosť PFIČ
68,0	69,0	56,8	61,7	63,9

Obr. 14 Úspešnosť v častiach a celku PFIČ MS

Záverom z výsledkov úspešnosti PFIČ MS možno skonštatovať, že pripravená téma PFIČ MS pre úroveň B2 bola zostavená v súlade s cieľovými požiadavkami z RJ, rovnako aj zadanie a štruktúra témy boli zvolené vhodne, o čom svedčí fakt, že testovaní žiaci dosahovali najvyššie percento úspešnosti za oblasti členenie a stavbu textu a obsah textu, ako aj za slovnú zásobu, ktoré bezprostredne s vyššie uvedeným súvisia.

V porovnaní s ostatnými oblasťami trochu nižšiu úspešnosť, ale aj logicky očakávanú, dosahovali žiaci v oblasti gramatika, ktorá sa ukázala aj v tomto školskom roku pri písomnom prejave pre žiakov „najcitlivejšou“ oblasťou, a ako vidíme, potvrdzujú to aj dosiahnuté výsledky žiakov.

Na základe vyššie uvedených výsledkov v jednotlivých častiach PFIČ MS odporúčame pedagógom a študentom, aby sa viac zamerali na aktívne precvičovanie a upevňovanie gramatiky formou písania rôznych slohových prác, prípadne kratších písomných útvarov, keďže oblasť gramatiky je práve tou oblasťou, v ktorej žiaci stratili najvyšší počet bodov.

Pozitívne hodnotíme skutočnosť, že žiaci dosahujú pomerne dobré bodové hodnotenie v oblastiach členenie a stavba textu a obsah textu, čo svedčí o tom, že primerane zvládli porozumenie jednotlivým častiam štruktúrovaného zadania PFIČ MS, na základe čoho v práci rozpracovali požadované informácie.

Od MS 2013 nadobudla platnosť legislatívna zmena, podľa ktorej žiak, ktorý nebol úspešný ani v EČ, ani v PFIČ MS, môže vykonať ÚFIČ MS v riadnom termíne, ale v nasledujúcom školskom roku bude musieť opakovať jednu alebo obe písomné časti MS (podľa výsledku ÚFIČ). Vzhľadom na tieto skutočnosti považujeme za potrebné uviesť aj počet žiakov, ktorí boli neúspešní v oboch častiach (EČ a PFIČ) maturitnej skúšky.

Z ruského jazyka, úroveň B2 v EČ MS neuspelo 53 žiakov, čo predstavuje 27,2 % z celkového počtu 195 žiakov, z PFIČ MS úrovne B2 neuspeli 3 žiaci. Splnenie podmienok úspešného zvládnutia oboch častí MS (EČ MS ani PFIČ MS) nedosiahlo 10 žiakov. Podrobné údaje o výsledkoch v oboch častiach (EČ aj PFIČ MS) nájdete v nasledujúcej tabuľke.

Tab. 18 Úspešnosť žiakov – prepojenie úspešnosti v EČ MS a PFIČ MS, úroveň B2

Počet žiakov EČ MS	N žiakov úspešnosť ≤ 33 %	%	Počet žiakov PFIČ	N žiakov úspešnosť ≤ 25 %	%	Počet žiakov EČ a PFIČ	N žiakov úspešnosť ≤ 33 % a 25 %	%
195	53	27,2	195	13	6,67	195	10	5,13

Záver a odporúčania do praxe

Na výsledky riešenia testu externej časti maturity z ruského jazyka úroveň B2 sa môžeme pozerat' z hľadiska kvality výkonu žiakov, ako aj z hľadiska kvality meracieho nástroja – testu, pričom tieto dva aspekty sú navzájom prepojené.

Testovania z ruského jazyka v EČ MS na úrovni B2 sa zúčastnilo 195 žiakov. Priemerná úspešnosť, ktorú dosiahli, bola 47,0 % pričom najvyššia bola priemerná úspešnosť časti testu *Počúvanie s porozumením* (56,3 %) a najnižšia časti *Čítanie s porozumením* (38,1 %).

Položková analýza nám potvrdila ekvivalentnosť variantov testu. Taktiež žiadna položka nediskriminovala ani chlapcov, ani dievčatá.

Niektoré položky sa ukázali ako príliš ľahké, iné ako príliš obťažné pre žiakov. Hodnota *P. Bis.* niektorých položiek taktiež nedosiahla stanovenú hranicu 0,3. Tieto položky nevedeli dostatočne rozlíšiť celkovo v teste menej úspešných žiakov od tých úspešnejších. Ako najproblematickejšia sa ukázala položka č. 8, ktorá mala najnižšiu citlivosť, ako aj záporný Point Biserial. Avšak test ako celok môžeme považovať za reliabilný, keďže hodnota Cronbachovho alfa bola 0,928, čo hovorí o vysokej spoľahlivosti testu.

Test úrovne B2 riešilo 195 gymnazistov z 29 škôl, pričom Banskobystrický kraj nebol zastúpený ani jedným maturantom z RJ na tejto úrovni. Podiel chlapcov a dievčat bol približne rovnaký.

Úspešnosť žiakov v krajoch bola porovnateľná s národným priemerom, treba však brať do úvahy veľké rozdiely medzi počtami žiakov v jednotlivých krajoch.

V porovnaní podľa pohlavia, dievčatá a chlapci dosiahli rovnaké priemerné výkony. Výsledky chlapcov a dievčat sú porovnateľné s národným priemerom, hodnoty vecnej signifikancie sú významné iba na miernej úrovni (pri 5 položkách). Celkovo bol teda test z rodového hľadiska náročnosti položiek dobre vyvážený.

Ak porovnáme výkon podľa polročnej klasifikácie žiaka z ruského jazyka, medzi jednotlivými výkonnostnými skupinami podľa známok sa preukázali rozdiely v dosiahnutých výsledkoch na úrovni veľmi miernej až silnej vecnej signifikancie. Od národného priemeru sa odlišovali najmä výsledky jednotkárov a dvojkárov. Úspešnosť štvorkárov bola horšia ako národný priemer, výsledky päťkárov sa pre malú vzorku neporovnávali.

Základné charakteristiky testu úrovne B2 nepoukazujú na závažné neštandardné vybočenia. Reliabilita testu bola vysoká (hodnota Cronbachovho alfa bola 0,928) a aj ďalšie parametre testu svedčia o jeho uspokojivej rozlišovacej sile.

Môžeme skonštatovať, že úroveň zvládania testovacích techník používaných v externej maturitnej skúške z ruského jazyka je prijateľná i vďaka pripravenosti učiteľov na tento druh hodnotenia výkonov žiakov stredných škôl.

Na základe hore uvedeného nás čaká v širšej odbornej pedagogickej komunite poskytnúť vhodné odporúčania do praxe, ktoré pomôžu k zlepšeniu informovanosti o vývoji MS z ruského jazyka a perspektívach jej smerovania.

Výučba ruského jazyka a spôsob preverovania vedomostí žiakov stredných škôl prostredníctvom maturitných testov by mali byť činnosti, ktoré idú ruka v ruku. V priebehu niekoľkých rokov sa podarilo zaviesť nový model maturitnej skúšky, ktorý otvára možnosti naďalej zjednocovať úroveň a spôsob preverovania a objektívneho hodnotenia vedomostí na výstupe zo strednej školy s inými krajinami EÚ. Je preto kľúčové, aby učitelia, ale aj žiaci, vnímali tieto zmeny pozitívne. Dôležitým krokom k pochopeniu koncepcie a zámeru externej zadávanej maturitnej skúšky zo strany verejnosti je neustála interakcia s výsledkami z MS a sledovanie nových trendov, ktoré sa do testovania zavádzajú.

Pokladáme preto za dôležité stanoviť viaceré odporúčania učiteľom ruského jazyka:

- Priebežne kontrolovať aktualizácie zverejnené na stránkach Národného ústavu certifikovaných meraní vzdelávania (www.nucem.sk), a mať tak prehľad nielen o možných zmenách v špecifikáciách testov, ale využívať aj možnosť analyzovania zverejnených správ o výsledkoch externej časti a písomnej formy internej časti maturitnej skúšky z ruského jazyka.
- Sledovať stránku Štátneho pedagogického ústavu v súvislosti s metodickými a koncepčnými zmenami maturitnej skúšky, byť oboznámený s cieľovými požiadavkami, ktoré sú východiskom k tvorbe testov z cudzích jazykov.
- Mať preštudovaný Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky (SERR) a pri hodnotení v rámci triedy používať deskriptory na hodnotenie jazykových zručností uvedené v tomto dokumente.
- Pri výučbe ruského jazyka a príprave budúcich maturantov sa snažiť o posilnenie problematických oblastí špecifikovaných v správach o výsledkoch externej časti a písomnej formy internej časti maturitnej skúšky z ruského jazyka a intenzívne viesť žiakov k čítaniu s porozumením.
- Snažiť sa používať také metódy testovania, ktoré žiakov trénujú a pripravujú na spôsob komunikatívneho testovania, presadzovaný pri tvorbe maturitných testov z cudzích jazykov.

Literatúra

1. Burjan, V.: Tvorba a využívanie školských testov vo vzdelávacom procese. Exam: Bratislava 1999.
2. Butaš, J. et.al.: Tvorba testov pre meranie úrovne A1, A2, B1 a B2 podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky. ŠPÚ: Bratislava 2011.
3. Hendl, J.: Přehled statistických metod zpracování dát. Portál: Praha 2004.
4. Juščáková, Z. – Ringlerová, V.: Príručka (vysvetlenie pojmov používaných v záverečných správach zo štatistického spracovania testov EČ MS). ŠPÚ: Bratislava 2007.
5. Kolektív: Standardy pro pedagogické a psychologické testování. Testcentrum: Praha 2001.
6. Kostolanská, J.: Záverečná správa zo štatistického spracovania testu z ruského jazyka, úroveň B2. NÚCEM: Bratislava 2014.
7. Lapitka, M.: Tvorba a použitie didaktických testov. ŠPÚ: Bratislava 1996.
8. Ritomský, A. – Zelmanová, O. – Zelman, J.: Štatistické spracovanie a analýza dát rozsiahlych monitorovaní s využitím systému SPSS. ŠPÚ: Bratislava 2002.
9. Ritomský, A. – Zelmanová, O.: Štatistické spracovanie a analýza dát rozsiahlych monitorovaní položková a multivariačná analýza s využitím systému SPSS. ŠPÚ: Bratislava 2003.
10. Rosa, V.: Metodika tvorby didaktických testov. ŠPÚ: Bratislava 2007.
11. Sklenárová, I. – Zelmanová, O.: Metodika spracovania dát z maturity 2005 v systéme SPSS. ŠPÚ: Bratislava 2005.
12. SPSS Base 10.0 User`s Guide. by SPSS Inc.: Chicago 1999.
13. SPSS Base 7.0 Syntax Reference Guide. by SPSS Inc.: Chicago 1996.
14. Špecifikácia testov z cudzích jazykov úroveň B2 pre externú časť a písomnú formu internej časti maturitnej skúšky v školskom roku 2013/2014. NÚCEM: Bratislava 2013.
15. Teorie a metodika. URL: http://www.scio.cz/tvorba_testu/teorie_testu/index.asp (15.06.2006)
16. Turek, I.: Učitel a pedagogický výskum. Metodické centrum: Bratislava 1998.
17. Wimmer, G.: Štatistické metódy v pedagogickom výskume. Gaudeamus: Hradec Králové 1993.